

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS LIETUVOJE

(Pokalbis su Prezidento vaikaičiu,
pianistu Antanu Smetona)

Kaip jau esame pranešę, neseniai Lietuvoje paminėtos pirmojo ir ilgiausiai vadovavusio Prezidento Antano Smetonos 125-osios gimimo ir 55-osios žūties metinės. Jose dalyvavo ir Amerikoje (Cleveland, OH) gyvenantis Prezidento vaikaičius Antanas Smetona. "Dirva" kreipėsi į neseniai iš šios kelionės sugrįžusį pianistą A. Smetoną, prašydama pasidalinti viešnagės išpūdžiais.

Gerb. Antanai, papasakokite apie pagrindinius Prezidento A. Smetonos minėjimo renginius, kuriuose jums teko dalyvauti.

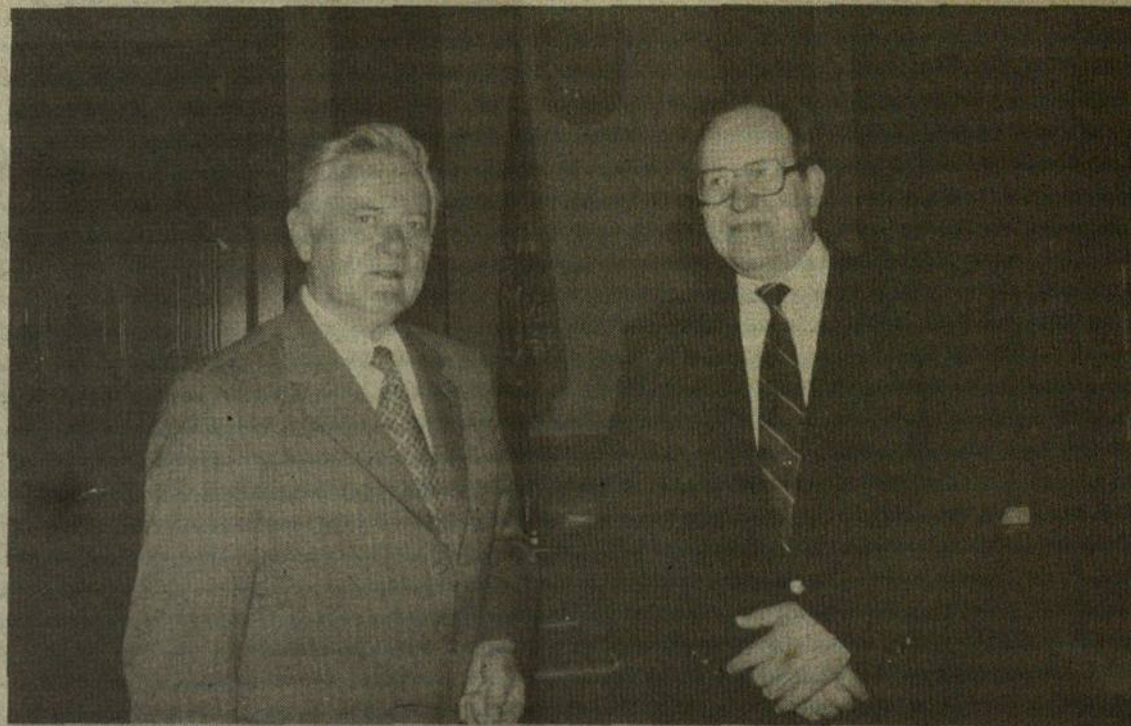
Gal patį didžiausią išpūdį padarė apsilankymas Ukmergės rajone, minėjime, kuris vyko Lėno miestelyje, Prezidento gimtinėje – Užulėnyje ir jam priklausiusiame Užugirio dvare. Iškilmingame renginyje dalyvavo keli tūkstančiai žmonių. Čia iš tikrųjų buvo jaučiama pakili nuotaka bei nuoširdi pagarba vienam iš žymiausių Nepriklausomos Lietuvos atkūrėjų, ilgamečiui jos vadovui. Ne tik oficialūs kalbėtojai, bet ir eiliniai minėjimo dalyviai, vietiniai gyventojai su didele šiluma pabrėžė neįkainojamus Prezidento nuopelnus Lietuvai, ugdant jos piliečių visuomenę, tautinį susipratimą,

patriotizmą, stiprinant Lietuvos ūkį ir atstatant jos autoritetą pasaulyje. Amžininkams didžiulį išpūdį darė A. Smetonos erudicija, valstybinis mąstymas ir organizaciniai sugebėjimai. Kas tais laikais vertė iš graikų kalbos Platoną, kas pirmininkavo ne viename Didžiojo Vilniaus Seimo posėdyje 1905 metais? Ta proga norėčiau pabrėžti, kad žymiai didesnio dėmesio nusipelno A. Smetonos rašytinis palikimas: kalbos, straipsniai, apmąstymai.

Kitas, gana iškilmingas ir puikiai organizuotas minėjimas įvyko Vilniuje, Prezidentūros rūmuose. Jame kalbėjo Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, labai įdomų pranešimą perskaitė senosios kartos istorikas Vincas Trumpa. Nors jau seniai domiuosi savo garsiojo senelio asmenybe, tačiau šiame pranešime išgirdau ne vieną man dar nežinomą faktą arba gilią išvadą. Manau, kad ir "Dirvos" skaitytojams būtų labai pravartu susipažinti su šiuo istoriko pranešimu.

Meninėje dalyje pasirodė Čiurlionio kvartetas, solistė Regina Maciūtė. Porą kūrinių ir man teko paskambinti. Visas renginys praėjo solidžiai, kaip ir dera prezidentūroje.

Kiek menkesnį išpūdį pa-

Pianistas Antanas Smetona (dešinėje) priėmimo pas Lietuvos Respublikos Prezidentą Valdą Adamkų.

liko minėjimas Kaune, buvusioje prezidentūroje. Čia nesijautė to iškilmingumo, kuris derėtų tokiais atvejais. Buvo neparuošta renginio aplinka, trūko informacijos. Atrodė, tarsi vyktų kažkas visai kasdieniško: čia pat moterys stumdė vežimėlius su vaikais, bėgiojo šuniukai, žmonės skubėjo pro šalį, net labai atkreipdami dėmesį į tai, kas vyksta. Ir pats Kaunas atrodė gerokai suprovincialėjęs, net varganas.

Ar šios viešnagės metu buvo tartasi dėl Prezidento A. Smetonos ir jo žmonos Sofijos palaikų perkėlimo į Lietuvą? Tai vienur, tai kitur apie tai užsimenama, bet konkrečių sprendimų iki šiol neteko girdėti.

Apie tai kalbėjomės su Prezidentu Valdu Adamkumi. Jau esu jums ne kartą minėjęs, kad svarbiausias krite-

rijus, kuriuo remiantis galima planuoti Prezidento A. Smetonos palaikų perlaidojimą, buvo toks: **ar pats Prezidentas norėtų sugrįžti į tokią Lietuvą, kokia ji yra dabar.** Ar apie tokią Lietuvą jis svajojo, ar tokią kūrė? Kol ją valdė persivertę komunistai (vadinamoji LDDP), apie tai negalėjo būti nė kalbos.

Dabar padėtis ryškiai keičiasi ir manau, kad netrukus bus suderinti ir priimti konkretūs nutarimai.

Papasakokite, kokį išpūdį jums paliko susitikimai ir pokalbiai su dabartiniu Lietuvos Prezidentu.

V. Adamkų pažįstu jau daugiau kaip 40 metų. Gerai suprantu, kokią milžiniškai sunkią naštą jis užsikrovė ant savo pečių. Esu labai maloniai nustebintas tuo, kokios didelės žmogaus tobulėjimo galimybės. V. Adamkus šią dieną yra aukštos inteligencijos eruditas, toli į priekį numatantis valstybininkas. Būtent tokiu ateities numatymu, kaip teigia amžininkai, pasižymėjo ir Prezidentas A. Smetona.

Kai kas priekaištauja V. Adamkui, kad jis esąs "perminkštas". Manau, kad tas vadinamasis minkštumas yra puikiai apgalvotos strategijos išdava. Kai tenka turėti reikalų su visai kitokio nusistatymo asmenimis, kurie į valdžią skverbiasi, vedami tuščiarbiškumo arba net noro pasipelnyti ir kai tokių asmenų yra gana daug, prezidento veiksmai turi būti ypatingai gerai apgalvoti, atveriantys kelią žmonėms, nuoširdžiai trokšiantiems Lietuvos valstybės sustiprinimo, jos autoriteto atstatymo, tautos kultūros suklestėjimo. Antai, paskiriamas koks nors gana aktyviu atrodantis asmuo į atsakingas pareigas, bet netrukus paaiškėja, kad jo siekiai buvo

aiškiai savanaudiški: prasi-deda naudojimasis tarnybine padėtimi, panašių į save telkimas aplinkui. O nereti ir tokie atvejai, kai tas paskirtasis, žiūrėk, ima ir paprasčiausiai apsišvaga. Ar ne tokių pareigūnų veiksmai sąlygojo Lietuvos ūkio nuosmukį ir sumaištį? Dabartiniam Lietuvos Prezidentui tenka ypač atidžiai stebėti, kas darosi visoje valstybės veiklos srityse, išsiaiškinti tikrąsias nesėkmių priežastis, ieškoti darbui pasirengusių ir tėvynei atsidavusių žmonių. Jų yra tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje. Mūsų visų pareiga – padėti Prezidentui, kuo nuoširdžiausiai siekiančiam kilnaus tikslo – Lietuvos suklestėjimo, jos pilietinės visuomenės ugdymo ir tikro susitelkimo šiame labai sudėtingame laikmetyje.

Lietuvoje šį kartą jums teko pabūti gana trumpai – nuo rugpjūčio 6 iki 14 d. Tačiau, kaip nurodoma spaudoje, ši jūsų kelionė – jau bene dvyliktoji. Ar teko pastebėti bent kai kuriuos kultūrinio gyvenimo pokyčius?

Nežiūrint nelengvos ūkinės padėties, Lietuvos menininkų ir kitų kultūrininkų veikla yra labai išaugusi ir sutvirtėjusi. Puikiai tvarkosi Lietuvos Filharmonija, kuriai vadovauja Gintautas Kievišas. Jo dėka Lietuva tampa vis labiau žinoma kultūros pasaulyje. Vyksta išpūdingi muzikos renginiai: Vilniaus vasaros festivalis, šventės Trakuose, Pažaislyje ir kt. Lietuvos menininkai turi žymiai didesnes galimybes dalyvauti pasaulinio masto renginiuose, o muzikos mylėtojai – išvysti garsiausius menininkus. Daug blogiau sekasi provincijoje: nedideliuose

(Nukelta į 4 p.)

KVIEČIAME Į "TĖVYNĖS GARSŲ" 50-MEČIO MINĖJIMĄ!

"Tėvynės garsų" radijo laidų vedėjas Juozas Stempužis su Čiurlionio ansamblio valdyba ir jos viešniomis. Pirmoje eilėje (iš kairės): Toronto "Volungės" vadovė D. Viskontienė, muz. O. Mikulskienė, amerikiečių radijo stoties korespondentė Z. Vyšniauskaitė. Antroje eilėje stovi: J. Stempužis, V. Leger, R. Babickas ir V. Plečkaitis. (1985 m. lapkritis, archyvinė a. a. Vlodo Bacevičiaus nuotrauka)

Girdėta iš Vilniaus

• **PRIPAŽINIMAS.** Tarptautinės istorinio teisingumo komisijos narys vokiečių istorikas *J. Tauber* savo šalies spaudoje stojo ginti teisybės dėl nacių medžiotojo *E. Zuroff* kaltinimų, jog lietuviai per Antrąjį pasaulinį karą masiškai žudė žydus. Anot istoriko, teiginys, kad Lietuvos žydus žudė vien lietuviai, yra istoriškai klaidingas.

• **LIETUVA IR NATO.** Vyriausybė patvirtino Lietuvos pasirengimo narystei NATO programą, kuri netrukus bus pristatyta Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos būstinėje Briuselyje. Dokumente numatyta, kokių veiksmų ir priemonių Lietuva imsis, siekdama narystės NATO.

• **LAIKINASIS GUDIJOS PREZIDENTAS.** "Semionas Šareckis Vilniuje paskelbtas Baltarusijos prezidentu", - rašo "Lietuvos aidas". Anot jo, rugpjūčio 27-oji liks svarbi Baltarusijos istorijoje: Vilniuje Gudų kultūros draugijoje paskelbta deklaracija, kurioje kreipiamasi į baltarusių tautą, viso pasaulio baltarusius ir demokratiškus šalių parlamentus bei vyriausybes. Dokumente skelbiama, kad remiantis Baltarusijos konstitucija liepos 20 d. baigėsi Aleksandro Lukašenkos kaip šalies prezidento įgaliojimai, todėl iki naujų rinkimų Prezidento teisės perduodamos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkui S. Šareckui, o AT pirmininku skiriamas pirmasis pavaduotojas Viktoras Gončaras. Kreipiantis į demokratiškus šalių vadovybes, prašoma nepripažinti apsišaukėlio ir jo įkurtų antikonstitucinių valdžios struktūrų. Baltarusijos prezidentė išeivijoje Inwonka Survila pranešė, kad nauja Baltarusijos valdžia bus sudaryta pačioje Baltarusijoje.

• **NAUJOS MOKYKLOS.** Rugsėjo 1 d. Lietuvoje atidarytos septynios naujos bendrojo lavinimo mokyklos. Pasvalio rajone duris atvėrė Dagų ir Kraštų pradinės mokyklos, Šalčininkų rajone - Pajuodupio ir Dailėdžių pradinės mokyklos. Galgų pradinė mokykla atidaryta Vilniaus rajone. Kaune įkurta nauja jaunimo mokykla, o sostinėje pradinukai sugūžėjo į dalį 76-osios vidurinės mokyklos.

• **DVIGUBA ŠVENTĖ.** Rudens gėlių puokštėse paskendę Lietuvos miestai ir kaimai rugsėjo 1-ąją džiaugėsi dviem šventėmis - naujų mokslo metų pradžia bei Laisvės diena. Prieš šešerius metus iš Nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos išvestas paskutinis Rusijos armijos dalinys. Išvedus Rusijos kariuomenę iš Estijos ir Latvijos, pirmą kartą nuo 1940 metų visos trys Baltijos tautos vėl tapo savo likimo šeimininkėmis.

• **UNIVERSITETO SUKAKTIS.** Rugsėjo 1 d. seniausia Lietuvos aukštoji mokykla - Vilniaus universitetas iškilmingai paminėjo 420 metų sukaktį.

• **PIRMASIS LIETUVOJE.** Jonavos rajonas tapo pirmuoju Lietuvoje, kuriame visiems pageidavusiems piliečiams parengti žemėtvarkos projektai. Rugpjūčio 29 d. šia proga surengtose iškilmėse 25 savininkai gavo nuosavybės teisių į žemę atkūrimo dokumentus. Juos įteikdamas Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis palinkėjo tvirtybės dirbant savąją žemę, kuriant šviesesnę mūsų šalies kaimo rytdieną.

• **APDOVANOJIMAS GYDYTOJUI.** Už paramą sergantiems cukralige ir jų gydytojams apdovanotas Australijos lietuvis Antanas Vytautas Stepanas. Prezidentas Valdas Adamkus jam įteikė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordino 1-ojo laipsnio medalį. Už nuopelnus, gydant sergančius ir tyrinėjant šią ligą A.V. Stepanui šiemet taip pat buvo įteiktas garbingas Australijos valstybės apdovanojimas. 1943 metais gimęs Australijos lietuvis dabar pats sunkiai serga, todėl šią kelionę vadina atsisveikinimu su Tėvyne.

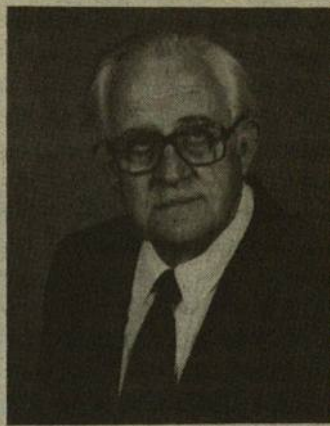
• **SUNKŪS GAMINTOJŲ KELIAI.** Ką tik 50 metų jubiliejų atšventusi Radviliškio mašinų gamykla 1996 m. pagamino pirmąjį lietuvišką kombainą JK-3 "Nemunas". Tačiau iki šiol pavyko parduoti tik 19 iš 60 pagamintų kombainų. Radviliškiečių gaminyje sdomino Aleksandrą Lukašenką, kuris paliepė per metus sukurti baltarusišką gaminį. Didelį smūgį sudavė Rusijos krizė. Be to, gamyklai sunku konkuruoti su naudota technika iš Vakarų šalių įvežančiais prekeiviais.

• **"PAGARBA TEISĖTVARKAI".** Arūnas Valinskas į teismo antstolių kontorą prie Vilniaus m. 1-ojo teismo atvežė 685 kilogramus 1, 2 ir 5 centų vertės monetų. Tokiu būdu jis sumokėjo 15 tūkst. litų baudą, kurią jam skyrė teismas už melagingą pranešimą apie "Šarūno" viešbutyje padėtą bombą.

• **PABĖGO NUSIKALTĖLIS.** Sausio 13-osios byloje nuteisto buvusio radijo stoties "Tarybų Lietuva" redaktoriaus, Rusijos piliečio S. Mickevičiaus nebepavyksta surasti.

• **LIETUVOS ISTORIJOJOS NUOTRAUKOS - AMERIKOJE.** North Carolina universiteto leidžiamame žurnale "Double take" išspausdintos iš Lietuvos kilusio, dabar Manhetene gyvenančio *George Birman* niekad neskelbtos nuotraukos, kuriose matyti, kaip naciai užgrobė Klaipėdą, o 1940 metais į Kauną riedėjo sovietų tankai. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Rusijos politikai rengiasi Dūmos rinkimams. Rinkimai į Dūmą narių įvyks gruodyje, o ateinančių metų birželyje bus renkamas Rusijos prezidentas. Įvairios politinės partijos sudarinėja kandidatų sąrašus. Rugpjūčio 22 d. keturios nedidelės bolševikų grupės įsteigė naują partiją, kurią pasivadino "Stalinistų bloku". Sakoma, kad tarp kandidatų esąs ir buvusio diktatoriaus Stalino vaikaičiai.

Dabartinė Kremlius valdžia tvirtina, kad iki rinkimų bus "atstatyta tvarka" pietinėse musulmoniškose respublikose - Čėčėnijoje ir Dagestane. Dagestane vietiniai gyventojai, vadovaujami Maskvai paklusnaus prezidento Magomedalio Magomedovo prašo ginklų, amunicijos ir žada patys "išvalyti" savo šalį nuo Maskvos neklausančių "teroristų".

Naujasis Rusijos premjeras Vladimir Putin irgi kalba, kad "neramumai" Dagestane bus likviduoti per kelias savaites. Užsienio korespondentai nelinkę važiuoti į tolimą Kaukazą, nes esą ten vietiniai gyventojai mėgsta pagrobti atvykusius svečius ir paleisti juos, tik gavę nemažą išpirką sumas.

Prezidento B. Jelcino priešrinkininkai tvirtina, kad čėčėnų laisvės kovotojų jėgos pradėjo Dagestano kaimelių puolimus, paskatintos slapto Kremliaus agentų, nes dabartinė valdžia planavusi, prasiėdžius šiam konfliktui, paskelbti ypatingą padėtį ir atidėti Dūmos rinkimus. Nuosaikesni padėties vertin-

KAUKAZAS SIEKIA LAISVĖS

tojai šiuos gandus atmeta ir pripažįsta, kad karingieji kalnų gyventojai jau seniai bruzda prieš Maskvos išnaudojimą ir viso pietinio valstybės regiono apleidimą. Maskvoje kalbama, kad ir ginklai, kuriuos kariuomenės vadovybė dabar siunčia Dagestano gyventojams, anksčiau ar vėliau pateks į partizanų rankas ir bus atsukti prieš rusus.

Buvęs Rusijos teisingumo ministras pareiškė korespondentams, kad nėra jokios abejonės, jog ginklai Kaukazo gyventojams ateina ir iš užsienio, iš turtingų arabų valstybių. Partizanus remia ir dabartiniai Afganistano valdovai, laimėję ten pilietinį karą. Ministras neužmiršo paminėti ir "tarptautinių diver santų" organizacijų, tarp jų ir Amerikos CIA, kuri remianti "separatistų grupuotes". Nemažą reikšmę turinti ir Kaspijos jūros naftos pramonė.

Reikia priminti, kad su byrėjus sovietinei imperijai, pirmieji nepriklausomybės pareikalavo Kaukazo ir Kaspijos pajūrio gyventojai: armėnai, gruzinai, azerbaidžianiečiai. Čėčėnai ir dagestaniečiai išgirdo Rusijos nepriitarimą šiam reikalavimui. 1994 m. gruodyje Rusijos kareiviai puolė Čėčėniją. Jos sostinę Grozną jiems pavyko užimti tik 1995 vasaryje. Prasiėdėjo kruvinas partizaninis karas. 1996 rugpjūčio 14 d. čėčėnai vėl atsiėmė sostinę. Prezidentas B. Jelcin pasiuntė savo valstybės saugumo komiteto pirmininką generolą Aleksandrą Lebedį tartis su čėčėnais. Generolas rugpjūčio 31 d. pasirašė paliaubų sutartį, bet spalio 17 d. pats buvo atleistas iš pareigų.

Tarptautinė bendruomenė pripažino, kad nežiūrint karinių jėgų skirtumo, čėčėnai karą laimėjo ir atskleidė pasauliui Rusijos silpnę - jos nesugebėjimą tvarkyti savo

kolonijų. Dagestane gyvena apie 30 genčių žmonių, kuriuos dažnai ir tarpusavyje susipeša. Iš 2.1 milijono gyventojų net apie 70% moka rusų kalbą, tačiau namie jos nevartoja. Apie 54 proc. gyventojų gyvena žemiau skurdo ribos.

Kaukazą praeityje valdė arabai, turkai, persai, mongolai. Visi okupantai paliko savo žymes. Kai Kaukazo kalnus užėmė rusai, vietiniai gyventojai buvo sukilę. Vadinas "revoliucijos vadas" Leninas pažadėjo Čėčėnijai ir Dagestanui plačią autonomiją, tačiau po įvairių "valymų", trėmimų, žudynių bei emigracijos, gyventojų skaičius sumažėjo, o nepriklausomybės ir net autonomijos siekiai buvo palaidoti. Liko tik nuolatinis vargas. Tuo tarpu Maskvai milžinišką pelną nešė Kaspijos jūros naftos šaltiniai ir Kaukazo kurortai. Dagestane ir Čėčėnijoje mėgdavo apsigyventi aukšti sovietų kariškiai, sulaukę pensijos amžiaus. Tačiau ir jų į šį kraštą atnešami rubliai nepagerino skurdžios ekonominės padėties.

Užsienio komentatoriai sako, kad blogiausia Rusijos kolonijose yra tai, jog čia dar nėra vidurinėsios klasės, o įsitvirtino tik du kraštutiniai: labai turtingi "komersantai" ir visiškai skurdžiai. Ramybę ir pastovumą žlugdo ir vis karingesnių islamo išpažinėjų veikla. Jau ir Kirgizija paprašė Maskvos paramos - ginklų ir lėšų, nes jos pasienyje esą prasidėjusi "teroristų veikla", kylanti iš Tadžikistano pusės. Kirgizijos gynybos ministras gen. Nuri-din Chomojev paskelbė, kad "kaimynų gaujos jau okupavo penkis kirgizų kaimus. Tadžikai paėmė įkaitais ir keturis japonus geologus, už kurių paleidimą reikalauja didelės išpirkos.

Keliais sakiniiais

• Amerikos spaudoje vis daugiau rašoma apie milžinišką Rusijos finansų plaukimą į užsienio bankus. Šį klausimą pasigavo ir JAV rinkimų kampanijos dalyviai Demokratų partijos patvirtinimo siekias dabartinis viceprezidentas Al Gore žinojęs apie valiutos plaukimą iš Rusijos į užsienio bankus, tačiau nieko nesakęs apie tai Rusijos prezidentui. Sakoma, kad valiuta užsienin vežė ne tik mafijozai, bet ir pats Rusijos Centrinis bankas. Net ir para-

mai skirtos lėšos patekdavo į užsienį, rašo AP žinių agentūra.

• Rugpjūčio 22 d. Vokietijos kancleris oficialiai užbaigė vyriausybės persikėlimą iš laikinosios sostinės - Bonos į Berlyną. Jis pasakė, kad dar prieš 12 metų žmogus, kuris būtų pranašavęs šį pasikeitimą, būtų buvęs apšauktas bepročiu. Vokietijos kanclerį trumpose ceremonijose pasveikino Berlyno miesto meras.

• Olandijos parlamentui

įteisinus savižudybę, katalikų Bažnyčios Olandijos vadovas, vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Adrianus Simonis iš Utrechto (gan lietuviška pavardė) pasmerkė šį įstatymą, prieš kurį Bažnyčia ilgai kovojo.

• Rugpjūčio 28 d. paskutiniai Rusijos kosmonautai paliko senąją erdvės stotį "Mir." Įgulos vadas Viktor Afanasjev net apsiverkė, nusileidęs Kazachstano stepėje

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina - 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nespausdinami.

Prie neišenkančios žinių versmės

(Kovo 11-osios Akto signataro
Dr. Leono Milčiaus sveikinimas
Rugsėjo 1-osios proga)

Dr. Leonas Milčius

Gyvenime žmogui lemta patirti daug troškimų, įgyvendinamų ir sunkiai įgyvendinamų svajonių, kurti kasdieninius ir tolimus planus. Ir tai gerai. Suprantama, kad nereikia smerkti tų, kurie trokšta būti turtingi, gražūs, pirmauti, daryti įtaką kitiems ar kuo nors pasižymėti. Tačiau iš visų troškimų bene vertingiausias yra žinių troškimas, nes tik žinios, jų lygis skiria civilizacijas, iškelia žmones, tautas ir valstybes, teikia pagrindą vaisingai kūrybai, skatina norą bei atveria galimybę jomis dalintis su kitais. Pasidalinant duona ir pastoge, galima padėti žmogui dieną kitą, pasidalijant žinojimu - padedama visam gyvenimui.

Ne vienas sau, o ir kitiems užduoda painų klausimą: "O kiek tų žinių reikia? Vis tiek visko nesužinosi, žmogaus gyvenimas - toks trumpas." Tai tiesa, žinių okeanas - neaprepiamas. Tūkstančius metų prieš mus žmonės siekė žinių, tikriausiai, tūkstančius metų ir po mūsų dar bus ko siekti, nes žinojimo kelias neturi nei pradžios, nei pabaigos. Kuo toliau juo einama, tuo vis veriasi nauji ir nauji horizontai, tuo labiau atsitiesia ir aukščiau pakyla žmogus. O argi tai ne puiku?

Atsistojant prieš Naujųjų Mokslo metų slenkstį, pravartu susimąstyti, kur mes einame, kokias duris atversime

ir kas už jų pasitiks. Mokykla, kokia ji bebūtų, ar tai universitetas, ar kita aukštoji, ar skardžiabalsė ir garbingu vardu besivadinanti gimnazija, ar tik tolimo kaimo pradinė, yra ta žinių versmė, prie kurios gal keleriems metams sustos mūsų vaikai. Pagaliau ir mes patys ar ne per mokyklą bandome lemti ir lemiame savo tautos bei valstybės ateitį, nes kokia šiandien yra mokykla, tokia rytoj bus valstybė.

Iš paukščio ar lėktuvo skrydžio visais metų laikais žemė atrodo labai graži. Bet ypač ji graži rudenėjant, kai ima maišytis spalvos ir tik žydros ežerų akys išlieka vienodai vaiskios ir tyros. Gal tik tada, rugsėjo 1-ąją, būtų galima pamatyti dar didesnių spalvų ir vilties gausą, kai vienu metu visais vieškeliais, keliais ir gatvėmis pasipila visa tai, kas gražiausio gali būti žemėje - visai maži ir didesni mūsų vaikai. Ką jie ras naujoje ar atnaujintoje mokykloje? Ar tikrai neišsenkančią spaustuvės dažais tebekvepiančių vadovėlių ir mokytojų širdžių audžiamą žinių versmę, ar tik šiek tiek perdažytas sienas, pernykščius suolus ir tomis pačiomis pavargusiomis akimis bandančią šypsotis, lyg atsiprašinęjančią auklėtoją. Tikrai ne ji kalta, kad gal ne kiekvieno vaiko širdį sušildys Rugsėjo pirmosios šventė, kad ne kiekviename kaime ar miestelyje nuskambės sidabrinio varpelio balsas.

Kai valstybėje didėja jos skola kitiems ir savo žmonėms, galima prilyginti, kad iš vargo skinami žali, nepriekingai obuolėliai. Tuo pačiu galima tikėtis, kad medis liks, o po metų kitų bus galima sulaukti ir prinokusių, saldесnių vaisių. Tačiau kai valstybė,

(Nukelta į 4 p.)

Juozas Žygas

Šiame straipsnyje aptariamą energetikos planą pristatė Ūkio ministerijos energetikos vystymo departamento direktorius Jonas Kazlauskas pranešime Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvos Bendruomenės atstovų komisijai LR Seime. Nepaisant to, kad jau ne sykį tą vadinamą "planą" skaičiau, tačiau jame jokio plano išvėdinti negalėjau. Tėra tik palaidų minčių kratynys, kuris nieko nesprenžia ir nieko nepaaiškina. Kad būtų aiškiau, patuosiu nepakeisdamas nė vieno žodžio:

"Pradėsiu nuo energetikos strategijos tikslų, kurie įvardyti šiame dokumente, kuriame yra pagrindinės strategijos kryptys. Kai bus priimtas šitas dokumentas ir aiškūs kai kurie momentai, kurie dar diskutuoti, bus rengiamas veiksmų planas. Ten bus išdėstyta, kokios investicijos reikalingos, kada jos reikalingos, kas už jas atsakingas, terminai ir panašiai. Tai bus konkretus dalykas, nusakantis ir numatantis tolesnes Lietuvos energetikos perspektyvas.

Pirmiausia - patikimas, saugus (mano išryškinta-J. Ž.) energijos tiekimas su mažiausiomis išlaidomis, toliau

ENERGETIKOS PLANAS, KURIAME NIEKO NESUPLANUOTA

- energijos vartojimo efektyvumo didinimas, rinkos ekonomikos principų diegimas į energetiką. Poveikio aplinkai mažinimas, regioninis bendradarbiavimas ir kooperacija, Lietuvos energetikos parengimas integracijai į Europos sąjungą, ir paskutinis - energetikos valdymo tobulinimas. Kad šituos tikslus laiku įgyvendintume, mums būtina visų pirma sukurti reikiamą teisinę restitucinę infrastruktūrą (mano išryškinta-J. Ž.)."

Kas yra ta "restitucinė"? Tarptautinių žodžių žodynai taip aptaria: restitucija (lot. restitutio - at (si) statymas, grąžinimas); 1) biologijoje - pažeisto organizmo arba organo atitaisymas, normalaus pavidalo atgavimas, pvz., regeneracija, reparacija; 2) išgijimas ir t.t. (Tarpt. žodžių žodynas, Vilnius, 1985).

Kuris paaiškinimas galėtų būti pritaikytas šiuo atveju? Mančiau, kad pažeisto organo regeneracija čia netiktų. Tad turbūt bus išgijimas ir grįžimas iš haliucinacijų į realų pasaulį. Visa tai tilpo straipsnyje: "Patikima energija su mažomis išlaidomis". Jame tarp kitko rašoma:

"Jeigu imtume poreikių struktūrą pagal energijos rūšis, tai kieto kuro, naftos produktų suvartojimas, kuris tenkintų šilumos poreikius, turėtų mažėti. Gamtinių dujų suvartojimas turėtų padidėti apie porą kartų". Kaip mato-

me, dėmesys kreipiamas gamtinėms dujoms. Kaip galima tame pačiame rašinyje suderinti patikimą energiją su ta, kuri gaunama iš Rusijos, kurios rankose yra čiaupai ir kuri mėgsta savo veiksmams tai parodyti?

Iš straipsnio nebūtų galima suprasti, kad tai būtų Energetikos vystymo departamento mintys, nes nėra nė žodžio apie vystymą, bet tik panaudojimą. Aiškiai matosi, kad vadinamieji "planuotojai" visai neturi ateities vizijos. Pagal juos Lietuva ir po 20 metų tebebus prie Maskvos prijuostės prisirišusi, nes jiems taip lengviausia. Tokius "planuotojus" būtų galima ir robotais pakeisti.

Tik prieš savaitę grįžau iš Centrinės Europos, kurios keliais teko 3600 mylių nuvažiuoti. Ir per autobuso langą matėsi pastangos energiją ne tik taupyti, bet ir be taršos ją gaminti. Dauguma Vokietijos, Austrijos ir Čekijos kaimų namų - dviejų aukštų, mūriniai, čerpių stogais. Vadovas atkreipė mūsų dėmesį, kad į čerpes įtaisytos kablių eilės. Tai padaryta sniego dangos sulaikymui, siekiant taupyti šilumą. Akmens anglį ir kalnų upelių energiją turinčiuose kraštuose mačiau virš 40 vėjo jėgainių, kurios gamina gal po 250-300 kW. Bet lietuviams tik megavatai terūpi!

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

banus. Vyriausias Jungtinių Tautų atstovas Kosove pareiškė, kad NATO kariuomenė pasiruošusi saugoti ir ginti serbus, kur jie begyventų. Tačiau apie 100,000 serbų, gyvenusių Kosove, jau išvažiavo. Sostinėje Prištinoje jų liko vos apie 1,000, bet ir tuos apsaugoti būsiąs nelengvas uždavinys.

• Balkanuose pasižymėjęs JAV diplomatas Richard Hallbrooke pradėjo pareigas Jungtinėse Tautose, kur jis dar prieš metus buvo paskirtas JAV ambasadorium. Kongresas ilgai užtruko, svarstydamas ir tvirtindamas jo kandidatūrą.

• Prezidentas B. Clinton paskelbė, kad jis atitrauks iš Haičio Amerikos kariuomenę, palikdamas ten tik apie 400 patarėjų tos šalies policijai. Vienu metu Haiityje buvo apie 20 tūkst. amerikiečių kareivių.

• Pietų Afrikos respubli-

koje vieną dieną streikavo ne tik mokytojai, ligoninių darbininkai, bet ir valdžios įstaigų tarnautojai. Jie reikalavo algų pakėlimo.

• Jugoslavijos prezidentas S. Milošević rugpjūčio 26 d. paskelbė pareiškimą, kuriame kaltina JAV vyriausybę, kuri, anot jo, sudariusi sąjungą su žudikais, teroristais, narkotikų platintojais iš Kosovo išlaisvinimo armijos. Dėl masinių serbų kapų kalta esanti ir Amerika, o tie politikai, kurie pritaria Amerikai, esą Serbijos išdavikai.

• Pietų Korėjos statistikos agentūra paskelbė, kad Šiaurės Korėjoje nuo bado jau mirė apie 270,000 žmonių. Panašų skaičių skelbia ir pati Šiaurės Korėja.

• Konge tebevykstant pi-
lietiniam karui, prezidento Laurento Kabilos valdžia jau nuteisė ir sušaudė 250 žmonių, "pakėlusius ginklą prieš prezidentą". Mirties bausmės skiriamos ir kariškiams, ir civiliams.

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS LIETUVOJE

miesteliuose ir kaimuose kultūrinė veikla yra labai sumenkusi, o kai kur – net apmirusi. Kodėl taip atsitiko, gerai žinoma.

Ar pastebėjote Lietuvos žmonių nuotaikų pokyčius, išryškėjusius pastaraisiais metais?

Žinoma, to audringo pakilimo, kurį mačiau, lankydamasis Lietuvoje 1989-1991 metais, dabar yra žymiai mažiau. Tada žmonės labai domėjosi ir savo valstybės istorinėmis asmenybėmis. Teko ne kartą išgirsti, kad kai kurie iš jų sakėsi atvykę į mano koncertus ne tiek todėl, kad iš tikrųjų būtų dideli klasikinės fortepiono muzikos mėgėjai, kiek norėdami pamatyti "kaip atrodo Prezidento vaikaitis". Dabar to jau beveik nepasitaiko. Žmonės susidūrė su gana dideliais ūkiniais sunkumais. Labai smuko jų pasitikėjimas tiek centrine, tiek ypač vietine valdžia. Tačiau jie jokių būdu nėra pasidavę nevilčiai. Jie vis griežčiau reikalauja, kad valdžia nenuoltų nuo žmogaus kasdienybės, būtų pasiruošusi padėti, o ne trukdyti. Valdininkų nesąžiningumas ir išpuikimas labiausiai erzina. Manau, kad netrukus galime laukti teigiamų poslinkių.

Kaip žinoma, Prezidentas Antanas Smetona buvo vienas iš pagrindinių Lietuvos tautininkų sąjungos kūrėjų. Ar ši kartą vykusiuose minėjimuose dalyvavo dabartinių tautininkų atstovai? Pavyzdžiui, ar teko susitikti su kuriamos Tautos sąjungos vadovais?

Kiek teko girdėti, tautininkai prisidėjo, rengiant minėjimą Ukmergės rajone. Teko susitikti ir bendrauti su pusbroliu, dabar Lietuvos Seimo nariu Rimantu Smetona, ne vienerius metus vadovavusiu Lietuvos tautininkų sąjungai. Manau, kad jo pasitraukimą labiau lėmė subjektyvios priežastys. Naujoji or-

(Atkelta iš 1 p.)

ganizacija, kuriai jis dabar vadovauja, iš tikrųjų yra tautininkiška.

Tiek su naujaisiais Lietuvos tautininkų sąjungos vadovais, tiek su kuriamos Tautos sąjungos atstovais neteko susitikti. Gal ir šios viešnagės laikas buvo per trumpas, o gal ir mano asmenybė jų nedomino... Nežinau, gal ir klystu, bet man atrodo, kad dabartiniai tautininkai – ne tokie, kokius įsivaizduojame buvusius Nepriklausomoje Lietuvoje. Labai susiskaldę, susmulkę, neįsisąmoninę, koks turėtų būti tautinės ideologijos vaidmuo šių dienų Lietuvoje. Atidžiai stebėdamas Lietuvos gyvenimą, nematau jokios žymesnės tautininkų politinės įtakos jame. Gal stokoja jėgų, o gal tai lemia ir išorinės priežastys? Juk jokia paslaptis, kad tautininkų atsigavimo labiausiai bijo ir Lietuvai priešiškos jėgos, ir vis agresyviau besireiškiantys kosmopolitai. Kaip ten bebūtų, bet man labai gaila tautinės minties sumenkėjimo. Lietuvos žmonės tautinės idėjos ir dabar yra artimos. Tačiau politikai nesugeba jomis pasiremti.

Šiemet Amerikos lietuvių telkiniuose vyks keli Prezidento A. Smetonos minėjimai. Ar ruošiatės juose dalyvauti?

Jei tik būsiu kviečiamas, būtinai dalyvausiu. Tačiau vėl grįžtu prie minties apie tautininkų veiklą. Štai ir išeivijoje nutrūko daugelio Tautinės sąjungos skyrių veikla. Jau daug metų nebėra ALTS skyriaus ir Klyvlende. Suprantama, pagrindiniai senieji tautininkų veikėjai jau atsiveikino su šiuo pasauliu. Tačiau nejaugi visai nebeliko žmonių, kuriems artima tautinė mintis? Kiek man žinoma, atkurti Klyvlendo skyrių dar įmanoma. Tautininkai galėtų gražiai susiburti apie "Dirvos" savaitraštį ir įsi-

jungti į bendrą šio telkinio lietuvių kultūrinę veiklą. Tiesa, mano paties galimybes gerokai riboja sunki finansinė padėtis. Be to, atvirai kalbant, yra ne kartą tekę susidurti su asmenimis, kurie atvirai reiškė savo priešiskumą Smetonom. Atseit, tada (t.y. Lietuvoje) "jums buvo gerai". Kai kas nemėgo gana radikalių mano a. a. Tėvelio pažiūrų. Esu įsitikinęs, kad Julius Smetona yra nepelnytai pamirštas.

Ar negaunate pasiūlymų grįžti į Lietuvą?

Tokių pasiūlymų esu gavęs ne kartą. Ir dabar sakoma, kad galėčiau dirbti, ugdydamas jaunuosius pianistus Muzikos akademijoje. Tačiau šiuo metu neturiu galimybių tokius pasiūlymus priimti. Svarbiausia priežastis – labai silpna mūsų Mamytės – Birutės Smetonienės sveikata. Jai – 87 metai. Artritas ir kiti negalavimai palaužė jos sveikatą. Dabar Mama yra slaugos namuose, nes jai reikia pastovios medikų priežiūros. Beje, jos išlaikymas gana daug kainuoja. Ačiū broliui Vytautui, kuris mus remia. Beje, kaip tik šiandien (*kalbėjomės sekmadienį, rugpjūčio 29 d.*) surengiau Mamai skirtą savo mokinių koncertą. Kaip matote, jo programoje J. S. Bacho, E. Griego, F. Mendelssohno, F. Schuberto, F. Chopino ir kitų žymiųjų kompozitorių kūriniai. O tarp atlikėjų net šeši turi tą pačią – Smetonų – pavardę. Tai mano brolio Vytauto vaikai, kuriuos mokau skambinti fortepionu. Kaip žinote, brolis taip pat yra pianistas, tačiau šiuo metu dirba verslo srityje, kad galėtų išlaikyti savo gausią šeimą ir mums padėti.

Neseniai paminėjau savo 60-metį. Tokiame amžiuje nelengva visiškai pakeisti aplinką. Tačiau Lietuva – amžinai gyva mano širdyje.

Dėkojame už pokalbį.

Kalbėjosi Jonas Jasaitis

PASAULIS IR LIETUVA

*** TVIRTAS SIEKIS.** Latvijos užsienio reikalų ministras Indulis Berzinis Japonijos laikraštyje "Mainichi" išspausdintame interviu pareiškė, kad Latvija stengiasi kuo greičiau įstoti į NATO ir norėtų, kad per kitą Aljanso viršūnių susitikimą, kuris turėtų įvykti 2002 metais, trys Baltijos šalys – Latvija, Estija ir Lietuva būtų pripažintos naujomis jo narėmis. Berzinis pažymėjo, kad didžiausia kliūtis Baltijos šalių kelyje į NATO yra Rusija. (ITAR-TASS)

*** RAGINIMAS.** Latvijos URM spaudos centras pranešė, kad I. Berzinis per susitikimą su JAV Kongreso Atstovų Rūmų nariu *Lloyd Doggett* pareiškė, kad NATO šalims reikėtų paraginti Rusiją suvokti, jog laikui bėgant Baltijos šalys įstos į šią sąjungą ir Europoje nebebus "pilkųjų zonų". (BNS)

*** KAS VALDO LIETUVOS ENERGETIKĄ?** Rusijos akcinės bendrovės "Rusijos vieningoji energetikos sistema" (RVES) vadovas Anatolij Čiubais žurnalistams pareiškė, kad Lietuvos atsisakymas pasirašyti susitarimą dėl lygiagrečios energetikos sistemų darbo nekelia grėsmės Kaliningrado srities energetiniam saugumui. Čiubaiso žodžiais, kadangi Latvija ir Estija susitarimą pasirašė, RVES vis tiek iš esmės kontroliuoja visų Baltijos valstybių, įskaitant Lietuvą, energijos tiekimą, jos paskirstymo valdymą, energetikos sistemų dažnio palaikymą. Pasak jo, šiuo susitarimu buvo siekiama *de jure* pripažinti tai, kas *de facto* ir taip jau yra. (ITAR-TASS)

*** SUNKUMAI.** Latvijos finansų ministerija pranešė, kad liepos mėn. šalies biudžeto deficitas toliau didėjo. Per pirmus 7 šių metų mėnesius deficitas sudarė jau 73,89 mln. latų. Latvijos finansų ministras Edmundas Krastinis spaudos konferencijoje pasakė, kad pirmieji mokesčių surinkimo pagerėjimo požymiai turėtų pasirodyti ne anksčiau kaip spalį. Numatoma, jog šiemet biudžeto deficitas pasieks 3,5 proc. BVP, nepaisant to, kad neseniai jis buvo sumažintas 27,95 mln. latų, nors Latvijos centrinis bankas siūlė sumažinti dvigubai didesnę sumą. Pasaulio banko atstovas Baltijos valstybėms ir Lenkijai praeitą savaitę pritarė daugeliui ekspertų, raginančių dar labiau sumažinti biudžetą. (REUTERS)

*** AR NUSILEIS SPAUDIMUI?** Latvijos įstatymų leidėjai nusprendė peržiūrėti įstatymą dėl privalomo latvių kalbos vartojimo. Latvijos prezidentė Vaira Vike-Freiberga grąžino jį parlamentui, nes, jos manymu, įstatymas yra pernelyg griežtas. Parlamentarai iki spalio 29 d. turi pateikti pataisas, kurios bus svarstomos gruodžio 9 d. sesijoje. Liepos mėnesį Seime priimtas įstatymas išplečia privalomą latvių kalbos vartojimą iš visuomeninės į verslo sferą. (REUTERS)

*** ČEČENIJA PRAŠO SUSTABDYTI ŽUDYNES.** Čečėnijos užsienio reikalų ministras Iljas Achmadov pranešė, kad Čečėnija Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai nusiuntė pareiškimą, kuriame primygtinai raginama atsiųsti tarptautinę komisiją, patikrinti, ar Čečėnijos teritorijoje yra teroristų bazių. Dokumente teigiama, kad Rusija "teroristų bazių" naikinimo dingstimi apšaudė raketomis ir bombarduoja jos gyvenvietes. Jame pabrėžta, kad Maskva rengia naują karą prieš Čečėniją, telkdama prie jos sienų didelius kariuomenės dalinius, vykdo provokacijas, kaltindama ją dalyvaujant įvykiuose Dagestane. Čečėnijos URM prašo JT Saugumo Tarybą kuo ryžtingiau sustabdyti ginkluotus Rusijos veiksmus. Čečėnų lauko vadas Šamil Basajev Rusijos smūgi į Sezenjurto vietovę pavadino teroristinio karo pradžia ir pagrąsino atsakomaisiais veiksmais visoje Rusijos teritorijoje. (INTERFAX)

*** RUSIJA RUOŠIASI RINKIMAMS.** Maskvoje įvykusioje organizacijų "Tėvynė" ir "Visa Rusija" konferencijoje priimtas nutarimas dėl jų susijungimo. Patvirtintas sąrašas rinkimams į Valstybės Dūmą, kurio pirmasis trejetas – Jevgenij Primakov, Maskvos meras Jurij Lužkov, Sankt Peterburgo gubernatorius Vladimir Jakovlev. Bloko koordinacinės tarybos pirmininkas Jevgenij Primakov pareiškė, kad blokas nerems tų, kurie ragina grįžti į totalitarinę santvarką ir komandinę ekonomiką, bet skiriasi ir nuo tų, kurie norėtų grįžti į chaotišką pereinamąjį laikotarpį. (ITAR-TASS)

*** ĮVERTINIMAS.** Vakarų žiniasklaida įvardino Rusiją kaip gangsterių ir vagių valstybę. Interneto pateikti vertinimai iš laikraščių (žr. <http://www.interfax.ru>) (INTERFAX)

*** BIJO GIMTOSIOS KALBOS IR ISTORIJOS.** Roko koncerto "Jaunimas - už laisvą Baltarusiją" 35 dalyviai buvo sulaukę Molodečnės, nors jie turėjo leidimą koncertuoti, o Breste uždrausta pasirodyti, kadangi jie norėjo dainuoti baltarusiškai. Minsko valdžia neleido Baltarusijos liaudies frontui paminėti rugsėjo 8-ąją – baltarusių karinės šlovės dieną. Tą dieną 1514 metais Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės kariuomenė, kuriai vadovavo etmonas Konstantinas Ostrogiškis, prie Oršos sumušė Maskvos valstybės kariuomenės pulkus. (BELAPAN)

Prie neišenkančios žinių versmės

kad ir penkiais ar šešiais procentais mažina lėšas švietimui ir mokslui, kai siaurina žinių versmės krantai, galima prilyginti, kad genimos ne tik šakos, bet pakertamos pačios šaknys. Iš tokio medžio gausaus ir gero derliaus tikrai nėra ko laukti.

Ne vieną kartą lyg kokią priekaištą tenka perskaityti laikraštyje arba išgirsti televizijos laidoje, kad per daug Lietuvoje žmonių, per daug ligonių ir gydytojų, per daug

(Atkelta iš 3 p.)

aukštųjų mokyklų ir studentų, per daug mokslininkų ir institutų. Apie žemdirbius ar pensininkus lyg ir kalbėti neverta. Netgi svarstoma, kad tik pusė iš jų turėtų likti. Bet už vis nesąžiningiausią, kai kalbama, kad per daug ir mokyklų, kai kurios iš jų – neekonomiškos, tad tenka uždaryti. Dar blogiau, kai tokias nuostatas bandoma prakišti į valstybinės politikos rėmus ir

atitinkamai pertvarkyti valstybės ar savivaldybių biudžetą, mokymo ar mokslo programas.

Ir vis tik Rugsėjo pirmoji – neeilinė šventė. Galima nebūti mokytoju, galima neturėti mokyklinio amžiaus vaikų ar jau pamiršti priešmokyklinį šurmulį, bet nė vieno negali nejaudinti mažylio rankoje nešama gėlių puokštė savo pirmajai mokytojai. Ne tiek daug tų džiaugsmo akimirkų bus jai skirta vėliau.

(Tęsinys. Pradžia – 32 nr.)

Kauno Dramos teatre 1973 m., baigęs Vilniaus konservatoriją ir gavęs režisierės Dalios Tamulevičiūtės kvietimą, V. Grigolis suvaidino pirmąją – muzikanto rolę Balio Sruogos spektaklyje "Dobilėlis penkialapis". Tačiau netrukus teko išeiti į privalomą tarnybą sovietų kariuomenėje.

1976 m. širdį patraukia tame pačiame teatre dirbusi jauna sekretorė – kadru skyriaus vedėja. Iki šiol ji – pati geriausia draugė ir visų vaidmenų vertintoja – ponija Nijolė. Kaune užaugintos, jau iš tėvų lizdo išskristi besitai-kančios dukros Goda ir Rūta.

Niekada giliau neišmaniau teatro reikalų, o ir apie aktorius darbą, jo kančias bei džiaugsmus daugiau teko tik paskaityti laikraščiuose arba kažką nugirsti. Net ir aptardamas spektaklį, dažniausiai apsiribojau dviem vertinimais – patiko ar nepatiko, jaudina ar tik šiaip sau, gerai nemo-kėdamas paaiškinti, kodėl taip yra. Dėl to dabartinis pokalbis prie laužo ne tik neprailgo, bet vėrė senų paslapčių, prisiminimų ir naujų atradimų duris.

Labanoro girioje, svečiuose pas aktorį Vytautą Grigolį

Gal tik pats aktorius ir šykščios senų laikraščių recenzijos galėtų priminti tokius vaidmenis, kaip daktaras Rankas H. Ibseno "Noroje", mokytojas Spielskis S. Šaltenio "Duokiškio baladėse", juokdarys Stančikas J. Grušo "Unijoje", misteris Pičemas V. Brechto "Trigrašėje ope-roje", kapitonas Bordeliūras A. Žari iš "Karaliaus Ūbo" ir dar daug kitų. Prisiminus I. Radičkovo vieno aktoriaus spektaklį "Lozorius giedojimas", tenka tik stebėtis, kiek jis pareikalavo ne tik dvasi-nių, bet ir fizinių aktoriaus pastangų.

Paskutinis Kaune suvai-dintas buvo Kočkoriovas N. Gogolio "Vedybose". O už jų – ne tik ilgąs repeticijos, šventinės premjeros, bet ir vi-sas gyvenimas, dažnai susi-maišęs su personažų išgy-venimais, jų charakteriais. Į klausimą, kaip juos atskirti, kad vieni kitiems netrukdytų, aktorius atsakė:

– Kartais būna, kad ko-kią nors citatą ir gyvenime panaudoju, o šiaip vadovau-

juosi posakiu: "Išeidamas iš scenos, nepamiršk išeiti iš personažo". Niekad nereikia personažo išleisti į savo vidų arba priimti jo moralę. Bet ir vaidindamas neigiamą perso-nažą, visada ieškau to, kas jį pateisintų, kas padarytų pri-imtinesniu. Niekada nepa-mirštu, kad teatras – vienos dienos menas. Toks aktoriaus likimas – vaidinti ir gyveni šiandien ir dabar. Teatras – žiaurus gyvenimo būdas. Iš-eini ir ... nereikalingas. Ak-torius kaip ir sportininkas, turi pats žinoti, kada išeiti, kad kitiems nereiktų išvesti nusilenkti.

– O vis tik žmogui nori-si išlikti – savo vaikuose, savo darbuose. Aktorius, kaip pats geriausias psichologas, sugebantis suprasti ne tik sa-vo personažo charakterį, laik-metį, kuriame jis gyveno, su-geba taip pat suprasti ir tikrą gyvenimą, tikrus žmones, tik-rąjį laikmetį. Tai gal akto-riaus atsiminimai, kad ir ne-tiesioginis, bet pats geriau-sias jo darbo, jo patirties tik-rai objektyvus įamžinimas? –

bandžiau įpiršti savo nuomo-nę.

– Jokių būdu ne. Never-tinu memuarų. Nelabai kam įdomu prisiminimai, nes ten dažniausia rašoma apie gyve-nimus, kuriuos norėjo nūgy-venti, prisimenama tik tai, kas norima, bet jokių būdu ne tai, kas vyko iš tikrųjų, – griežtai paprieštaravo akto-rius. – Tegul bus taip, kaip yra. Kas ir kiek prisimins, tiek man ir užteks.

O prisiminti yra apie ką, nes ir tarp intelektualų tokios įvairialypės ir gilios asmeny-bės, koks yra aktorius Vytau-tas Grigolis, nedažnai pasi-taiko. Nelaukdamas vaidme-nų, lyg kokios laimės, akto-rius gražiai reiškiasi ir kitose teatrinio meno sferose. Pagal M. Martinaičio poeziją pats inscenizavo ir režisavo spe-ktaklį "Maži žmonių gyveni-mai". Neatsisakė talkinti ir kitiems teatrams. Buvusiame Kauno politechnikos instituto Liaudies teatre režisavo K. Borutos "Baltaragio malūną", J. Grušo "Meilę, džiazą ir velnią", J. Žemaitės "Višins-kio laiškus". Kauno profsą-jungų kultūros rūmų teatre V. Grigolis pastatė D. Varsermano "Žmogus iš Lamanšo". O kur dar filmavimasis Lie-tuvos kino studijos ir televi-zijos filmuose! Vargu ar rasis kaunietis, kuris nebūtų matęs ir iki ašarų nesijuokęs iš bene 15 metų V. Grigolio reži-suotų, dabartinės "Lituanikos" agitbrigados pasirody-mų, o vėliau, iš garsiosios humoristinės grupės "Šlipsas" koncertų. Pradžioje, Teatro dienos proga lyg ir nekal-tai sukurti jo pašmaikštavimai, vėliau surinkti į vieną visumą ir atliekami tokių muzikuo-jančių, dainuojančių bei šiaip pavydėtinais talentingų tuo-metinių Kauno dramos ir Jaunimo teatro aktorių, kaip Rimanto Bagdzevičiaus, Ro-berto Vaidoto, Algimanto Norvilo ir paties Vytauto Grigolio Atgimimo metais pasižymėjo gana stipriu emo-ciniu poveikiu. Ir net garbės reikalas buvo kiekvienam miesteliui, net didesnei gy-venvietei juos kviestis ir mo-kytis, kartu dainuoti, kartu juoktis, kartu džiaugtis.

Tikriausiai ne mažiau prie aktoriaus populiarumo prisidėjo ir ryškus Stasio per-sonažas A. Ilginio režisuo-tuose televizijos serialuose "Giminės" bei "Atžalos". Ar ne čia V. Grigolis ir galėjo geriausiai išreikšti "kaimiš-kąją" dvasią. Tik vėl klausi-mas, iš kur ji pas tikrą vilnietį atsirado. Matyt jau tokie tie mūsų genai – ištis kaimiški.

Nežinau, ar tai duoklė

populiarešniam žanrui, ar savotiškas "Šlipsas" tęsinys, ar galimybė atsipūsti nuo rimtesnių personažų ir šiek tiek papramogauti, bet ir da-bartinis kompozitoriaus Miko Suraučiaus vadovaujamas muzikinis salonas "Brilijanti-nas", oficialiai filosofiskai vadinamas "Pavargusių inte-ligentų sambrūzdžiu", turi tą patį žaismingą lengvumo ir betarpiškumo įvaizdį. Ten skambančios nostalgiskos A. Šabaniausko, D. Dolskio ir kitų buvusių istorinių popu-liarių estrados žvaigždžių dainos lyg jungtų taip nutolu-sius, bet kartu ir tokius mie-lus bei suprantamus teatrinio ir viso kultūrinio gyvenimo laikotarpius. Nors salonas "Brilijantinas" dažnai kon-certuoja kavinėse, restora-nuose, gastroliavo net Kana-doje, bet Lietuvos miesteliuose ir kaimuose jau ne dažnai sutinkamas. Gaila, bet dabartinio kaimo poreikiai kultūrai, pramogai vis labiau išsiskiria su galimybėmis.

– Gera pramoga taip pat neša filosofinę mintį. Jeigu anksčiau teatras turėjo ža-dinti, tai dabar turi jaudinti, – kalbėjo aktorius. – Esmė tik ta, ar bus pataikaujama že-miems instinktams, ar vis tik bus sugebėta paliesti giliau, žmogiškąją sielą. Vėl gaila, bet teatras, kaip ir visa kultū-ra šiandien – nepelnytai nu-vertintas.

Pro pušų viršūnes paki-lusio mėnulio šviesa užliejo per temstantį dangų plau-kiančius smulkius debesis. Veltui kėlėme galvas lenkty-niaudami, kas pirmas pama-tys daugiau žvaigždžių. Gri-go ratai ir tie buvo nepilni. Tad ir vėl kalbos kryo į Kauną, kodėl iš ten išeita, kas paviliojo Vilniuje, juo labiau, kad ir Kaune nei darbo, nei vaidmenų netrūko.

– Režisierius Rimas Tu-minas – puikus režisierius. Aktorius eina ten, kur jį kvie-čia, nes aktoriaus gyvenimas – spektakliai, vaidmenys. Nė-ra vaidmenų – nėra gyveni-mo. Kartais tam reikia aukoti ir šeimos interesus, – apie sa-vo apsisprendimą palikti Kauną kalbėjo aktorius.

– Dar gyvenant Kaune, tekdavo vaidinti ir Vilniuje: Šmulę Senderį G. Kanovi-čiaus pjesėje "Nusišypsok mums, Viešpatie", Žynį So-foklio pjesėje "Karalius Edi-pas", Kazariną M. Lermonto-vo "Maskarade". Kuris gi ak-torius galėtų atsisakyti herco-go Glosterio arba Ričardo III vaidmens V. Šekspyro dra-moje "Ričardas III"?

– Aš ir sakau, aktorių žmonos kaip dekabristės: vis-ką meta ir paskui vyrus eina, – ar tai Kauno gailėdama, ar rimtai vyro pasirinkimą pa-laikydama, – pratarė Nijolė.

Šventinio minėjimo dalyvių eiseną į Prezidento Antano Smetonos gimtinę – Užulėnį.

Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Tradicinio ažuoliuko sodinimas Prezidento A. Smetonos minėjime prie Užugirio A. Smetonos pagrindinės mokyklos. Priekyje (kairėje) – Seimo narys Rimantas Smetona, dešinėje – pianistas Antanas Smetona.

Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Gintaras Binkauskas

"Jaunosios kartos"

pirmininkas

Jau antrus metus iš eilės Lietuvos tautinio jaunimo organizacija "Jaunoji karta" rengia jaunimui vasaros sukarintas stovyklas. Ir šiemet, glaudžiai bendradarbiaudami su Vilniaus Didžiosios Kovos apygardos krašto apsaugos savanoriškais pajėgomis (KASP), surengėme dvi stovyklas šalia Vilniaus esančiame mokymo centre.

Vasarai artėjant, per "Ugnies" laikraštį, skelbimus mokyklose ir per elektroninio pašto konferencijas pranešėme apie stovyklas, tad didelė dalis jaunimo galėjo iš anksto užsirašyti. Ateidavo merginos ir vaikinai, susipažindavo su stovyklos reikalavimais, vartydavo praėjusių metų stovyklų foto albumus, klausinėdavo. Kai kurie užsirašydavo iš karto, kiti prašydavo laiko pagalvoti. Dalį jaunimo į stovyklą lengvatinėmis salygomis pakvietėme per Vilniaus miesto vaikų teisių apsaugos tarnybą. Tai buvo daugiausia jaunuoliai iš socialiai remtinų šeimų, kai kurie jų – linke nusikalsti.

Pirmoji savaitinė stovykla prasidėjo liepos 1 d. Per 30 jaunuolių ir merginų nuo 14 iki 23 metų susirinko Vilniuje, Lukiškių aikštėje. Jiems pristaciau stovyklų instruktorius – Vilniaus rinktinės savanorius. Po to patraukėme į Genocido ir rezistencijos muziejų, įsikūrusį buvusiuose KGB rūmuose, kuriame mūsų jau laukė. Mums įdomiai papasakojo apie mūsų tautą ištikusiąs negandas, apie tūkstančių Lietuvos patriotų partizaninę kovą. Po ekskursijos sėdome į autobusą ir išvykome į stovyklą.

Pirmasis įspūdis, kurį susidarė atvykusieji į stovyklą, buvo gana niūrus: aptriušios kareivinės, geležinės lovos, jau dešimt metų nremontuoti pastatai. KASP pa-

veldėtos buvusios sovietų kareivinės buvo šiek tiek pritaikytos savanoriams, kurie renkasi į apmokymus rudenį ir pavasarį. Nors krašto apsaugai numatytos tikrai nemenos lėšos, didžioji dalis lėšų atitenka reguliariai kariuomenei, o KASP lieka tai, ... kas lieka. Ne iš vieno savanorio girdėjome apmaudo žodžius, kad atsakomybė, kuri tenka KASP, nėra tolygi lėšoms, kurios tenka savanoriškoms pajėgoms.

Tačiau pirmasis slogus stovyklos įvaizdis išgaruoja per kelias valandas, nes prasidėję užsiėmimai ir pirmieji virtuvės tarnybos paskyrimai greitai išjudina visus. Stovyklautojai, arba, kaip mes juos vadiname, kursantai, pradeda karišką gyvenimą. Čia viskas kitaip: negali eiti kur nori, negali daryti to, ko nenumato dienotvarkė, turi klausyti instruktorių ir vyresniųjų laipsnių. Iš pačių kursantų tarpo paskiriami skyrininkai, o visiems vadovauja būrininkas ir būrio vadas. Abiejose stovyklose būrio vadu ir būrininku buvo paskirtos "Jaunosios kartos" Vilniaus atstovybės narės Jurga ir Vitalija. Merginos dalyvavo praeitų metų stovyklose, lankė jaunųjų kariūnų kursus, tad jų patirtis ir autoritetas tarp bendraamžių buvo ryškus.

Stovykloje viskas vyko griežtai pagal dienotvarkę: miegas, valgymas, užsiėmimai, laisvalaikis. Laisvalaikio metu galima buvo ir pamiegoti, ir nusimaudyti, ir knygą paskaityti ar pažaisti krepšinį. Tiesa, stovykloje krepšinis netapo svarbiausiu žaidimu, nes pagal "senovišką" KASP paprotį naujokai buvo supažindinti su tradiciniu KASP savanorių žaidimu "skatobolu" – amerikietiško futbolo ir regbio mišiniu. Šis žaidimas visiems patiko, tad beveik kiekvieną pavakarę vykdavo rungtynės.

Lietuvos Respublikos Seimo narys S. Buškevičius (dešinėje), kursantų būrio vadas J. Čeberiakaitė ir "Jaunosios kartos" pirmininkas G. Binkauskas Mokymo centre, kuriame veikė sukarinta jaunimo stovykla. V. Kondrašinos nuotr.

Užsiėmimai prasidėdavo anksti: kursantai keldavosi 6 val., bėgdavo apie 1,5 kilometro gražiomis mokymo centro apylinkėmis. Silpnėsi ir merginos galėdavo šį nuotolį įveikti eidami. Po pusryčių, kuriuos ruošdavo iš pačių kursantų tarpo paskirta virtuvės tarnyba, prasidėdavo teoriniai užsiėmimai. Jaunimas buvo supažindinamas su taktikos, topografijos, maskavimosi pagrindais. Jaunesni vaikinai itin žavėdavosi supažindinimu su ginkluote. Savo rankose palaikyti "kalašnikovą" ar "šmaiserį", prisitaikyti iš "uzi" ar Mosino sistemos karabino – tokių dalykų civiliniame gyvenime nepasitarkys. Po pietų vykdavo praktiniai užsiėmimai lauke: kursantai mokėsi kasti apkasus, maskuotis vietovėje ir patriuliuoti. Jei dar būdavo laiko iki vakarienės – pražygiuodavo keletą ratų rikiuotėje su daina.

Dienos stovykloje lėkte lėkė. Į stovyklą pakviečiau atvykti Seimo Nacionalinio saugumo komiteto narį, jaunolietuvių sąjungos vadą Stanislovą Buškevičių. Seimo narys maloniai sutiko at-

vykti ir ilgai bendravo su stovyklautojais. Jis perskaitė pranešimą "Lietuvos geopolitinė padėtis ir NATO", o paskui ilgai atsakinėjo į kursantų ir instruktorių klausimus, diskutavo.

Kitais vakarais jaunimas žiūrėdavo kariškus filmus ar prasimanydavo įvairiausių žaidimų. Visos stovyklos mokslų ir užsiėmimų "viršūnė" tapo jau tradicinis naktinis pakėlimas "atremti priešo ataką". Stovyklų senbūviai jau žinodavo, kad naktis bus sunki ir pilna išbandymų, tačiau ne visi naujokai sugebėdavo viską gerai ir teisingai atlikti. Gal būt ir mokymų laikas – gana trumpas, nes sunku per 7 dienas sužinoti ir išmokyti tai, ką kiti pusę metų mokosi. Deja, ribotos lėšos, kurias mūsų organizacija gavo iš Valstybinio jaunimo fondo, neleido surengti ilgesnių kaip savaitę stovyklų.

Kiekvienos stovyklos pabaigoje vykdavo pabaigtuvių vakaras, kurio metu apdovanodavome kelis daugiausiai nusipelnčius kursantus, pasėdėdavome prie laužo, pasi-
vaišindavome gira ir saldainiais. Laisvalaikio metu jau-

nimas gyvai domėdavosi "Jaunosios kartos" veikla, klausinėdavo apie mūsų kitus darbus ir projektus. Po kiekvienos stovyklos keli jaunuoliai parašydavo prašymus priimti juos į organizaciją.

Į antrąją stovyklą pareiškė norą atvykti 13 pirmosios stovyklos dalyvių. Vienas vaikinai, studijuojantis Berlyne, apie mūsų rengiamą stovyklą sužinojo per Internetą ir paprašė palikti jam vietą, nes atvykęs atostogų į Lietuvą, norėtų jas praleisti mūsų stovykloje. Kai po stovyklos paklausiau, ar nesigaili, kad 7 dienas buvo "atskirtas nuo pasaulio", atsakė, kad jam čia labai patiko ir visiems draugams su pasididžiavimu rodys nuotraukas iš stovyklos ir pasakos apie kariškę gyvenimą. Kito kursanto iš Alytaus tėvas, atvežęs sūnų į stovyklą, klausė, kodėl "Ugnis" nėra platinama Alytuje, nes jam "Ugnį" ir žinių apie mūsų stovyklą atvežusi Vilniuje studijuojanti dukra. Jis sakė, kad daugelis jo pažįstamų mielai būtų atsiuntę savo vaikus į tokias stovyklas. Vieno kursanto iš Tauragės, dalyvavusio pirmoje stovykloje, mama dėkojo už stovyklą ir sakė, kad grįžęs sūnus tiesiog "kliedi" stovykla ir vėl nori važiuoti.

Šalia kariškų dalykų jaunimas išmoko gaminti valgi, tvarkingai klotis lovas, laikytis dienotvarkės ir klausyti vyresniųjų. Stovyklose užsiėmusios pirmosios pažintys virsta tikromis draugystėmis. Jaunimui iš socialiai remtinų šeimų tai buvo galimybė kaip lygūs su lygiais pajusti karišką gyvenimą. Daugelis dalyvavusių klausė: "Ar kitamet rengsite stovyklas? Aš noriu dalyvauti ir dar draugus pakviesiu."

Šių metų stovyklos baigėsi. Jaunimas savo kailiu patyrė, kaip gyvena Lietuvos kariai, sužinojo įdomių ir karinio konflikto atveju naudingų dalykų.

Laiškai "Dirvai"

DE DOMO SUA

(Seinų gimnazijos istorijai)

Tai yra mažas pietų Lietuvos žemės lopelis, kurį kasdien matau savo mintyse jau virš penkiasdešimt metų. Tuo metu taip vadinosi Seinų apskritis. Ten gimiau, augau ir mokiausi. Ten gyveno mano tėvai ir seneliai.

Kai, prieš keletą metų, kun. M. Gustaičio vardo Lazdijų vidurinė mokykla, kuri save kildina iš Seinų "Žiburio" gimnazijos, šventė 75 metų sukaktį, aš pasiunčiau jiems rašinėlių ir pasiūliau,

kad buvusių gimnazijos auklėtinių, žuvusių už Lietuvos laisvę, vardai būtų pakabinti gimnazijos rūmuose ir primintų jaunajai kartai laisvės kovotojus. Mano manymu, Lietuvos istorijos mokytojai turėtų atvesti kiekvieną klasę bent vieną kartą per mokslo metus ir prvesti pamoką prie paminklinės lentos. Pamoka galėtų vadintis "De domo sua". Pamokoje būtų kalbama apie tėvynės meilę, pareigą tėvynei, laisvės kovas, išda-

vystę, žūtį ir pagarbą laisvės kovotojams.

Lazdijuose yra sudarytas komitetas paminklinei lentai statyti (pirmininkė p. Jadvyga Sandienė). Vilniuje padeda džiūką talka. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre p. Rūta Trimnienė baigia rinkti iš archyvų žuvusiųjų pavardes.

Paminklinė lenta žada būti iš juodo granito ir bus pakabinta pagarbioje, tinkamai apšviestoje vietoje, tikriausia vidurinės mokyklos didžiosios salės šoninėje sienoje. Lentą suprojektuoti, pagaminti ir pakabinti reikės pi-

nigų. Vienas asmuo jau paskyrė 500 JAV dolerių. Tai padengs apie vieną ketvirtį išlaidų.

Šiuo metu aukų neprašome. Tikimės, kad Genocido centras mums pagelbės, pagamins ir pakabins lentą savo lėšomis. Jeigu tai nepavyktų, tada prašysime paramos.

Šio laiško tikslas yra pakviesti visus, kurie mokėsi Seinų "Žiburio" gimnazijoje ir vėliau po jos uždarymo, skubiai pranešti man šiuo adresu: Tadas Palionis, 8543 Elderberry Rd., Madison, WI 53717-2628) vardus ir pavardes buvusių gimnazijos auk-

lėtinių, žuvusių už Lietuvos laisvę.

Norėdamas pasiekti didesnę skaičių žmonių, šį laišką išsiunčiau keletui lietuvių laikraščių. Tadas Palionis

"Dirvos" skaitytojas ir rėmėjas Antanas Valaitis, liepos 24 d. atšventęs savo 95 metų jubiliejų vaikų, anūkų, proanūkų ir gausaus būrio svečių tarpe, dėkoja visiems dalyvavusiems jo šventėje. Tariau širdingą ačiū už sveikinimus, linkėjimus ir dovanas.

Jaunimo puslapis

Skyriaus vedėja – Rita Augienė

"ŽALIŲJŲ KORTELIŲ" LOTERIJA

Jau kelinti metai iš eilės JAV Valstybės departamentas (*U.S. Department of State Bureau of Consular Affairs*) skelbia "žaliųjų kortelių" loteriją ir tuo būdu įvairiems pasaulio kraštams išdaliną 55,000 vizų arba vadinaujų "žaliųjų kortelių" – t.y. leidimų legaliai gyventi Amerikoje. Laimingieji, įvykdę loterijos taisyklę išvardintus reikalavimus, yra išrenkami kompiuteriu. "Žaliosios kortelės" proporcingai išdalintos visiems šešioms pasaulio žemynams. Daugiau vizų skiriama tiems kraštams, kurių gyventojų mažiau imigravę į Ameriką. Kraštai, iš kurių per paskutiniuosius 5 metus į Ameriką imigravo 50,000 ar daugiau žmonių, negali dalyvauti šioje loterijoje. Nei vienas kraštas negauna daugiau nei 78 proc. skirtųjų vizų.

DV-2001 loterijoje negali dalyvauti šių kraštų piliečiai: Kanados, Kinijos, Kolumbijos, Dominikos Respublikos, Salvadoro, Haičio, Indijos, Jamaikos, Meksikos, Filipinų, Lenkijos, Pietų Korėjos, Anglijos (išskyrus Šiaurės Airiją) ir Vietnamo.

Prašymai – pareiškimai dalyvauti šioje DV-2001 vizų loterijoje turi atitinkamas įstaigas pasiekti tarp 1999 m. spalio 4 d., pirmadienio, vidurdienio ir lapkričio 3 d., trečiadienio, vidurdienio. Prašymai, gauti prieš ir po nustatytos datos, nebus skaičiuojami. Jie bus išmesti, nepaisant pašto antspaudų datos. Prašymai, siunčiami klaidingu adresu, bus taip pat išmesti.

Kas gali loterijoje dalyvauti? Tai tie asmenys, kurie yra kraštų, turinčių teisę dalyvauti loterijoje, piliečiai, jie taip pat turi atitikti nustatytus mokslo ar darbo pasiruošimo reikalavimus.

Loterijos dalyviai turi būti baigę bent gimnaziją – pagal JAV reikalavimus – pra-

džios ir aukštesniąją mokyklą, t.y. 12 metų mokslą. Arba jie turi turėti dvejų metų per paskutinius penkerius metus įsigyto amato patirtį. Asmenys, neturintys reikalaujamo mokslo ar amato, negaus "žalios kortelės".

Galima siųsti tik vieną prašymą. Tie, kurie siųs daugiau prašymų, bus diskvalifikuoti. Prašytojas turi pasirašyti prašymą savo kalbos alfabetu. Nepasirašyti prašymai nebus skaičiuojami. Nėra nustatyto prašymų siuntimo formato. Ant paprasto popieriaus lapo angliškų šriftu aiškiai ranka ar mašinėle užrašykite tokias žinias:

1. Visą vardą ir pavardę. Pavardę reikia pabraukti.

2. Gimimo datą ir vietą. Data: diena mėnuo, metai. Vieta: miestas/kaimas, apskritys, kraštas.

3. Prašytojo pilietybės kraštas (jei jis kitas, negu gimimo). Pvz., žmogus gimęs Rusijoje ar Vokietijoje, bet yra Lietuvos pilietis. Pilietybė turi atitikti valstybę, pagal kurią prašoma dalyvauti vizos loterijoje. Lietuvių atveju, tai Lietuva.

4. Vardai, pavardės, gimimo vietos ir datos sutuoktinio bei vaikų. Neįrašę sutuoktinio ir vaikų, galite būti diskvalifikuoti.

5. Užrašyti tikslų, visą savo adresą, nes jei laimėsite, tuo adresu bus atsiunčiamas pranešimas.

6. Fotografija. Reikia pridėti nuotrauką, kuri yra ne senesnė kaip 6 mėnesių. Fotografija turi būti tik prašytojo, bet ne jo šeimos ar vaikų. Fotografijos dydis – 1.5 colių arba 37 mm keturkampis. Ant fotografijos turite užrašyti savo vardą, pavardę ir permatomu lipinuku pritvirtinti prie prašymo.

7. Prašymai-formos turi būtinai būti pasirašytos.

Šis lapas turi būti įdėtas į voką ir siunčiamas paprastu paštu. Voko dydis: yra leisti-

ni dviejų rūšių dydžiai: a) didelis legalus ir b) normalus mažas. Voko matmenys: ilgis 6 ar 10 colių (15 ar 25 cm), plotis 3.5 arba 4.5 colio (9 arba 11 cm). Siunčiant reikia kairėje pusėje, viršuje užrašyti kraštą (mūsų atveju, Lietuva–Lithuania), po to vardą, pavardę ir adresą. Voko viduryje užrašyti adresą, kur laiškas siunčiamas:

DV-2001 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH
00212, USA

Siuntimo adresas visiems tas pats, tik žemynams yra naudojami skirtingi pašto indeksai (*zip code*). Europos kraštams naudojamas 00212 pašto indeksas.

Laimingiesiems apie laimėjimą bus pranešta paštu 2000 m. balandžio-liepos mėn. Tuo pačiu metu jiems bus pranešta, kaip ir kur jie turi tvarkyti dokumentus. Nelaimėjusiems loterijoje nebus pranešta. Jei laimi vienas sutuoktinis, "žalias kortelės", gauna ir kitas sutuoktinis bei jo vaikai iki 21 metų, jei nevedę. Laimėjusieji turi susitvarkyti "žalios kortelės" dokumentus tarp 2000 m. spalio 1 d. ir 2001 m. rugsėjo 30 d. JAV ambasados ir konsulatams nežino, kas laimi "žalias kortelės", todėl prašoma į juos nesikreipti, ieškant informacijos šiuo reikalu.

"Seklyčioje" (Čikagoje) galima nemokamai gauti prašymų formas, kurias mes paruošėme pagal reikalavimus. "Seklyčios" adresas: 2711 West 71 St., Chicago, IL 60629. Tel. 773-476-2655, Fax 773-436-6906.

Medžiaga paimta iš *United States Department of State, Bureau of Consular Affairs "Visa Bulletin", No. 8, Vol. VIII, Washington, DC.*

Birutė Jasaitienė
Perspausdinta iš "Draugo" 1999 m. rugpjūčio 7 d.

ją įkritau. Labai išsigandau ir panėriau po vandeniu. Grafas panėrė ir palindęs po manimi ėmė kelti mane į viršų. Aš išsikabinu šunį ir mudu abu išsikapanojome iš duobės. Ilgai sėdėjome ant kranto, o aš glosčiau savo Grafą ir dėkojau jam už pagalbą.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage
35

PASIRŪPINKITE SAVO SAUGUMU

Tai naujas sukčiavimo būdas, kurį išaiškino Nacionalinis informavimo apie apgavystes centras. Sukčiai stengsis išlaikyti jus kiek galima ilgiau prie telefono ragelio, o jūs tegausite didelę sąskaitą už telefono naudojimą.

Neįtikėtina, kad egzistuoja tiek daug formaliai įteisintų bendrovių, kurios siekdamos pelno, nuolatos stengiasi apgauti ar suklaidinti klientus, priversti juos mokėti daugiau. Skaitykite "Vartotojų atsiliepimų" (*Consumer Reports*) leidinius. Pasitikrinkite kainas. Pirkdami draudimo paslaugas, automobilį, lovą, kompiuterį, medicinos paslaugas, namo remonto paslaugas ar bet kurią kitą stambesnę pirkinių, visada pasistenkite gauti bent tris pasiūlymus. Kur tik įmanoma, mokėkite kreditine kortele. Pasiimkite sąskaitas (*receipts*), patvirtinančias, jog sumokėjote pinigų.

Jūsų parašas

Stenkitės nieko nepasirašinėti, nebent visiškai suprantate, ką pasirašote ir kokias pasekmes gali sukelti jūsų parašas. Nurodykite žodžius, kurių nesuprantate, ir paprašykite paaiškinti (*Please explain*) Paklauskite: "Ką dar privalau žinoti?" (*What else do I need to know?*) ir: "Kada galiu atsisakyti ir atgauti pinigų?" (*By when can I cancel and get my money back?*)

Jeigu pasirašėte antroje čekio pusėje, jis jau prilygsta gryniems pinigams. Jeigu turite paštu išsiųsti pasirašytą (*endorsed*) čekį, kiekvieno čekio antroje pusėje virš savo parašo prirašykite žodžius: "Tik depozitui" (*For Deposit Only*)

Labai svarbu pasidaryti kopijas

Pasidarykite visų dokumentų kopijas. Privalote turėti savo paso, vairuotojo pažy-

mėjimo, imigracijos, automobilio registracijos ir bet kurių kitų svarbių dokumentų kopijas. Prieš išleisdami iš savo rankų bet koki svarbų popierių, pasidarykite jo kopiją. Kopijas galima pasidaryti bibliotekose, parduotuvėse, pašte – beveik visur. Taip pat verta pasidaryti atsarginius buto bei automobilio raktus. Daugelyje įrankių parduotuvių teikiama ši paslauga.

Amerikos įstatymai, kurie gali skirtis nuo jūsų šalies įstatymų

• Amerikoje daugelyje viešų vietų – teatruose, įstaugose – draudžiama rūkyti. Kitose vietose, pavyzdžiui, restoranuose, rūkyti galima tik tam skirtose vietose.

• Draudžiama pirkti, parduoti, vartoti narkotikus ar kitus panašų poveikį sukeliančius preparatus bei uždraustas vartoti medžiagas.

• Draudžiama vairuoti automobilį, jeigu neturite JAV vairuotojo pažymėjimo arba esate išgėrę alkoholinių gėrimų.

• Daugelio valstijų įstatymai nusako vaikų saugumą automobiliuose. Pavyzdžiui, kūdikiams turi būti įrengtos specialios sėdynės, o saugos diržais privalo prisiegti ir vaikai, ir suaugusieji.

• Įstatymai draudžia naudoti fizinį smurtą prieš savo sutuoktinį ar vaiką.

• Įstatymai draudžia lytinius santykius su nepilnamečiais (daugelyje valstijų iki 18 metų amžiaus).

• Įstatymų draudžiami įžeidžiantys seksualinio pobūdžio komentarai ar elgesys darbo vietoje.

• Vyrai nuo 18 iki 25 metų amžiaus privalo užsiregistruoti šaukimo tarnyboje (*Selective Service*). Tai agentūra, šaukianti į karinę tarnybą – dažniausia – karo metu. Visi 18-25 metų amžiaus vyrai, legaliai įgiję nuolatinio JAV gyventojų ar pabėgėlio statusą, paleisti į laisvę pagal pasižadėjimą, ieškantys prieglobsčio privalo užsiregistruoti per 30 dienų po aštuonioliktojo gimtadienio arba per 30 dienų nuo to laiko, kai atvyko į JAV. Registravimosi formą (*SSS Form 1 M*) dažniausiai galima gauti pašte. Šiuo metu visi JAV karinių pajėgų kariai yra savanoriai, todėl užsiregistruodami nebūsate pašaukti į karinę tarnybą. Bet jeigu laiku neužsiregistruosite, jums gali būti nesuteikta teisė nuolatinei gyventi ("žalia kortelė") arba pilietybė.

JAV LB Švietimo tarybos konkurso dalyvių rašiniai

MANO GERIAUSIAS DRAUGAS

Aš turiu daug draugų. Su jais mokykloje ir po pamokų praleidžiu daug laiko. Bet labiausiai pasitikiu savo šunimi Grafu. Netoli mūsų teka Nemunas. Po potvynio lankose lieka mažų ežeriukų, kuriuose mėgstame maudytis, nes ten vanduo – labai šiltas.

Žukauskaitė Olia
Jasnoje (Kaukėnų)
vid. mokyklos šeštokė
(Karaliaučiaus kraštas)

Kartą nuėjau su Grafu prie upės. Maudėmės. Aš nežinojau, kad po žiemos ežerėlyje atsirado gili duobė ir į

VERTINGAS ĮNAŠAS Į MŪSŲ LITERATŪRĄ

Aurelija M. Balašaitienė

Daugelio romanų novelių autorė, literatūrinių premijų laureatė Alė Rūta (Nakaitė-Arbienė) neseniai pasirodė su naujausiu romanu "Skamba toluoj", kurį pernai metais išleido "Klaipėdos rytas". Rašytojos kūrybinis našumas pasireiškia įvairiausiais literatūros žanrais, net ir eiliuotomis pjesėmis vaikams. Iš autorės įvadinio žodžio lengva padaryti išvadą, kad ir po daugelio metų Amerikoje ji prie šio krašto nepritapo ir visa savo dvasia gyvena tėvyneje, tarsi iš jos niekada nebūtų išvykusi. (Apie savo apsilankymą joje, Alė Rūta išsamiai ir labai realistiškai bei graudžiai aprašė savo knygoje "Tarp tėviškės ir ilgesio")

Savo naujausiame romane rašytoja analizuoja po svertimu dangumi gyvenančių lietuvių kelių kartų dvasios lūžius, jų pastangas susigyventi su savo tapatybe ir šaknimis bei ta kryptimi apsispręsti. Tačiau jie privalo derintis prie Naujosios Žemės gundančių vilionių. Toji knyga užpildo grožinės literatūros spragą, nes paskutiniuoju metu tarp visiems nubodusio prisiminimų srauto ir kaimo

idilių jau jokio patrauklaus pasiskaitymo nėra poilsio metui. Tai įdomi ir vertinga knyga abipus Atlanto gyvenantiems lietuviams. Lietuvoje gyvenantys susipažins su užsienio lietuvių dvasios lūžiais ir problemomis, o užsienio lietuviams ši jų dvasios analizė bus artima ir vedanti prie gilaus susimąstymo. Romane yra daug psichologinių elementų ir analizės, kas jį padaro įtikinančiai realistišką ir įdomų.

Romano viršelyje po pagrindinių pavadinimų "Skamba toluoj" parašyta, kad tai – "Išstumtųjų dalia". Romanas prasideda nuo Kalifornijos didmiesčio aplinkos, kurioje autobusu keliauja ir mintimis skraido lietuvių kilmės talentingas ir jau pripažintas žurnalistas Ginas Vorelė – mažamokslis lietuvių kaimiečių sūnus. Skaitydami išsąmoniname, kaip po svertimu dangumi gimusi, išsimokslinusi ir brendusi karta gyvena tarp dviejų pasaulių. Tėvų įkvėpta meilė Lietuvai bei išvykos į Lietuvą joje žadina patriotiško įsipareigojimo ir sentimentalios jausmus,

Rašytoja Alė Rūta 1992 m. Vilniuje. (Iš A. Balašaitienės archyvo)

tačiau gyvenimo realybė juos verčia daryti reikšmingus atseitės sprendimus, ne visada suderinamus su jų gyvenimo filosofijos pagrindais. Jaunosios kartos lietuvių kalboje daug svetimžodžių ir amerikietiško posakių, tačiau net juokinga, bet kartu ir malonu darosi skaitant, kai senutė motina sūnui siūlo sutaisyti sugedusį "karą", o jis ją pertaria sakdamas, kad tai ne "karas", bet "automobilis".

Kai viena pažįstama pasiskundžia, kad ją gali iš tarnybos "išsikinti", jis ją griežtai pataiso, kad reikia sakyti "išmesti" ar "pašalinti". Ir jis tai daro dažnai. Jis mėgsta niūniuoti graudžias partizanų dainas ir kalboje panaudoja iš kursų Vilniuje atsivežtus originalius išsireiškimus.

Romane idiliškai ir net sentimentaliai atvaizduojamos pagyvenusių, bet beveik jaunatviškai vienas kitą dar

tebemylinčių Gino tėvų nuotaikos, kurių įtaka jaučiasi pagrindinio veikėjo pasąmonėje – nuo lietuvių parapijoje Pirmos komunijos iškilnių iki lituanistinės mokyklos nuotaikų. Autorė giliai analizuoja jauno, išsimokslinusio žurnalisto dvasią, taip pat realistiškai parodo jo dviejų sesučių gyvenimo nukrypimus ir tėvų pastangas rasti lietuvių žentus ir marčias.

Autorė nėra tendencinga, pasirinkdama savo romano veikėjus, tad jame randame dar ir kitą, mažiau romantišką lietuvišką šeimą, kurioje dažni nesutarimai, pyktis, alkoholizmas. Šalia lietuviškų charakterių, natūraliame Amerikos gyvenimo fone objektyviai iškyla jo kolegos ir draugai. Autorė taip pat labai sumaniai į šios dienos gyvenimą įpina prieš daugelį dešimtmečių vykusį romaną, išryškėjantį senuose laiškuose. Tai tikrai labai originalus kūrybinis elementas.

Aptariant tą turiningą romaną, nedera išduoti jo intrigos paslapčių, jas paliekant grožinės literatūros išsiilgiusiems skaitytojams. Tai knyga, kurią sunku padėti į šalį, jos visos neperskaičius.

Anoji partizanų be galo didelės aukos dvasia ir apviltnų gaudi dalia tebeskamba dainose ir dainelėse, kurias išmoksta partizanų vaikai, anūkai – visa lietuvių tautos atžala, tapusi laisva iš dalies

(Nukelta į 9 p.)

MAŽŲJŲ TEMA

Kartą stovi Ginas Vorelė virtuvės tarpdury ir niūniuoją:

*Aš verkiau parimus
tarpvartėj darželio,
kai paspaudęs ranką,
tyliai išėjai.
Ašarom sidabro
verkė rūtos žalios,
verkė ūkanose
Lietuvos laukai.*

Tėvas ir sako:
– Gerai, gerai! Tu moki partizanų dainą...
– A, išmokau Vilniuje. Ten Lietuvoj daug jie dainuoja...

Ant stalelio Ginas randa atverstą laikraštį – "Draugą", kur straipsnis "Viena diena Vilniuje", pasirašytas Aukštaičio slapyvardžiu. Straipsnyje cituojami dainos žodžiai

*O jeigu aš negrįšiu,
o jeigu aš negrįšiu,
žirgelis parneš...*

Ant mano smėlio kapo
berželis žaliuos...
Galvoja Ginas: tai, matyt, irgi partizanų daina... Nusineša laikraštį, pasideda ant savo stalo. Dar žvilgtelėjęs: *O tam žaliajam berželi gegutė kukuos...*

Nusprendžia: a, vėliau straipsnį paskaitys. Kartais įdomu ir lietuvišką spaudą pavartyti... Savo mergaitei Astai galės daugiau žodžių paaiškinti iš tų laiškų jos motinai... Kur ypač gražiai aprašoma apie dainuojantį kaimą. Pavyzdžiui: "Skamba,

skamba laukai. Jaunimas dainuojame, reikšdami džiaugsmą ir slaptą ilgesį...

Ginas pasineria į darbą, kurio niekada jam nestinga. Ir tik vėlai vakare paima vėl "Draugą". Permeta akimis tą Aukštaičio straipsnį.

Tuo slapyvardžiu rašas, kas jis bebūtų, jautriai pasakoja apie savo apsilankymą prieš Lietuvos atgimimą Vilniuje – po daugelio tenai nebuvimo metų. Aprašo, kaip lankė bažnyčias, universitetą, vaišino jaunus giminaičius... Kartą, pavargę ir alkani, jie suradę mieste restoraną su didele svetaine, pripildyta tą vakarą žmonių. Kadangi atėję vėlai, ten belikę šalti valgiai – duona, kumpis, agurkai... Bet jiems buvę visai skanu. Pusė tos svetainės buvę pripildyta jaunų žmonių, kurie ėmę dainuoti...

Čia Ginas su dėmesiu skaito anos, straipsnyje cituojamos dainos žodžius: *"O toj raiboj gegutėj širdelė plasdens... O toj mažoj širdelėj dainelė skambės."*

Toliau skaito Aukštaičio išgyvenimus Vilniuje... Ši daina straipsnio autoriui primusi jo pusbrolius ir gerus jaunystės draugus, anais tolimais metais žuvusius Lietuvos miškuose, kai raudonieji rusai užplūdo Lietuvą, ir kai

Ištrauka iš Alės Rūtos romano "Skamba toluoj"

tie jauni berneliai mėgino ją apginti. Daina buvusi ilga, liūdnai ir gražiai išdainuota, taip Aukštaitį sujaudinusi, kad jis pravirkęs. –

Ginas dar perskaito paskutinį tos dainos posmą: *O tol skambioj dainelėj, o toj skambioj dainelėj – visa Lietuva.*

Straipsnio autorius kiek aprimęs, tada nuėjęs prie dainuojančio jaunimo ir jiems padėkojęs už dainą... Už tą žinią, kad Lietuva – gyva. Niekas iš jų neprakalbėjęs. Tik vakaro prieblandoje į jį žiūrėjusios gilių vyrų ir mergaičių akys. "Tose jų akyse buvo visa Lietuva", – taip Aukštaitis užbaigia savo jaudinantį pasakojimą. Jį perskaitęs Ginas sau tvirtai pasako: "Jų daina – irgi politika. Ir mąsto, o kur tada buvo pasaulio politikų išmintis ir jautrumas? Kur Amerikos užuojauta Baltijos kraštams? Amerikos, kuri skelbiassi, kad pasiruošusi visada ginti laisvę ir teisėtumą asmenims bei tautoms, padėti priespaudą kenčiantiems. Kur dingio tie žadėtojai, kai Lietuvos partizanai laikėsi miškuose devynias vasaras ir devynias šaltas žiemas, tikėdami idealia ame-

rikičių konstitucija, laukdami jų pagalbos. Jie buvo žiauriai apvilti, nes ir žūdami miškuose, girdėdavo per lauko radiją tuos pažadus.

TRISDEŠIMT SEPTINTASIS

**"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:**

**pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,**

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

**palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį. Paskutinė rankraščių įteikimo data – 1999 metų spalio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

**Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191**

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai gražinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

BALVONAI

Vladas Vijeikis

Atstacius Lietuvos nepriklausomybę, vienas pirmųjų darbų buvo išgriauti sovietinius stabus arba balvonus, kaip kažkas pavadino. Bet yra žmonių, kurie labai gabūs išspausti biznį iš bet kokių aplinkybių. Taip atsitiko ir šiuo kartu. Vienas pilietis suuodė, kad tie balvonai dar gali patarnauti. Susivežė juos į savo kiemą ir pradėjo rengti ne tai muziejų, ne tai sovietinę šventovę. Įkyrūs smalsuoliai klausia, kaip jis gavo tuos balvonus, kiek kainavo ir kas jam atidavė ar pardavė tuos balvonus. Žinoma, tas smalsuolis – vakar gimęs. Jis turėtų žinoti, kad politikierių veiksmų niekad nesužinosi. Komisija paskelbė, kad balvonai įgyti legaliai. Reikia atsiminti, kad politikieriai suktybes, vagystes sugeba paversti legaliais ir net kilniais veiksmais.

PREMIJOS

Kartas nuo karto Lietuvos spaudoje pasirodo pranešimai apie kūrėjų apdovanojimus. Šiais metais premijos buvo sumažintos. Mat striuka su Lietuvos biudžetu. Vienas apdovanotų įsižeidė ir premijos nepriėmė. Permažai. Nors kiekvienas žemdirbys pašoktų iš džiaugsmo, tiek pinigų gavęs. Pasirodo, kad kūrėjus reikia pirkti. Vieni iš jų labai brangūs, kiti pigesni, o dar kiti – visai pigūs. Kažin kiek reikėtų įvertinti Maironį. Tumą-Vaižgantą ir kitus, kurie niekad jokių premijų negavo? Kažin kiek tas gobšuoelis vertina savo kūrybą? Kur tie gražūs laikai, kada didžiausias atpildas buvo laurų vainikas?

Ta proga prisimena ne-

MAŽŪJŲ TEMA

(Atkelta iš 8 p.)

per jų auką – ryžtantis kad ir desperatiškai siekti laisvės, ją išlaikyti.

Su tais apmąstymais Ginas susipranta, kad pavergtoj ir besilaisvinančiojo šaly dainos – irgi politika. Dainos – ir viltis išlaikyti laisvojo išdidumą ir džiaugsmą.

Ir čia žurnalistas Ginas

Nedidelė dauguma nori sunaikinti. Prie jų džiaugsmingai prisideda skulptoriai, kurie tuos balvonus nulipdė. Dabar jie lipdo Smetoną, Landsbergį. Kiti nori palikti, kad jų vaikai ir anūkai žinotų, kokius balvonus jie garbino.

Ir kodėl taip atsitiko? Todėl, kad balvonų globėjas nepakankamai suprato, kaip ši biznį tvarkyti. Jeigu jis būtų paskelbęs, kad steigia "krvinos bolševikų okupacijos muziejų", viskas būtų klostėsi puikiai.

Kalbame apie vario ir akmens negyvus balvonus. Bet užmirštame apie gyvuosius sovietinius balvonus, kurie dabar sėdi seime ir vadina demokratu.

O vis dėlto reikėtų išpešti kokios nors naudos iš tų balvonų. Ar nebūtų naudinga iš varinių balvonų išlieti varpus arba nukalti ordinus ir medalius ir apdovanoti kovotojus prieš komunizmą? Granitiniai galima būtų suskaldyti ir išgrįsti plentą. Važiuojantieji turėtų malonumo pasakyti: "Važiuoju per Leniną, o dabar per Staliną."

O jeigu toks balvonų parkas būtų įsteigtas, tai būtų pastatyti Lietuvos Komunistų partijos generalinio sekretoriaus A. Brazausko statulą.

priklausomos Lietuvos premijuoti kūrėjai. Štai Salomėja Nėris, gavusi valstybinę premiją. O nunešę Lietuvą ir padovanoto Stalinui. Petras Cvirkas rausė Lietuvos valstybės pamatus. Dėkinga komunistų partija pristatė jam paminklų. D. Tarabildienė, labai gera vaikų literatūros iliustratorė. Buvo pasiūsta į užsienį tobulintis. Grįžusi slapta piešė komunistinius plakatus. Stepas Žukas turėjo neblogą tarnybą Valstybės teatre. Nesidrovėjo imti pinigų iš valdžios, prieš kurią jis kovojo. Ir jis buvo komunistų pagerbtas.

Taigi, kiek tarp dabartinių laureatų yra tokių, kaip Salomėja Nėris, Tarabildienė ar kiti?

Vorelė apsisprendžia: savo politiniuose rašiniuose jis ne- liaupsins Amerikos nei Lietuvos prezidentinių kandidatų ar valdžios žmonių. Jie ir taip per plačiai aprašomi.

Jo reportažų tema bus mažųjų, dainuojančių su vilnimi, tema...

Žinios iš Cleveland, OH lietuvių telkinio Rašo Aurelija M. Balašaitienė

ŽAVUS MUZIKOS VAKARAS

Paskutiniuoju metu mūsų telkinyje padaugėjo kultūrinių renginių, kurie jų lankytojams suteikia progą gerėtis iškiliais žmogiškosios dvasios kūriniais. Rugsėjo 19 d. vakare Dievo Motinos parapijos salėje įvyko Andriaus Žlabio klasikinės muzikos fortepijono koncertas, surengtas Lietuvos Respublikos Garbės konsulės Ingridos Bublienės iniciatyva. Prieš kurį laiką Cleveland, OH vyko tarptautinis pianistų konkursas, kuriame dalyvavo ir vilnietis lietuvis Andrius Žlabys, šiuo metu gyvenantis ir studijuojantis Filadelfijoje.

Iš tikro teko stebėtis, kad vidury savaitės susirinko gan gausus muzikos mylėtojų būrys. Apšviestoje scenoje stovėjo atdaras rojalis, o Ingrida Bublienė publikai pristatė jaunąjį pianistą. Andrius Žlabys, taręs trumpą sveikinimo žodį, pranešė, kad grosiąs J. S. Bacho prancūzišką siutą C-moll N². Šį kūrinį jis paskambino subtiliai ir virtuoziškai.

Baigęs pirmąjį repertuaro dalį, publikai audringai plojant, jis nusilenkimu pareiškė savo padėką ir pranešė grosiąs Beethoveno sonatą Opus 31. Andrius kiekvieną natą palydi judesiais, visa savo pavyza lydėdamas melodiją, linguodamas galvą, sukinėdamas pečius. Buvo aišku, kad jis meniškai išgyvena atliekamą kūrinį ir jį beveik išvaidina. Jo atlikime yra ir romantiško, ir sentimentalios elemento. Nuo subtiliausio pianissimo iki

Pianistas Andrius Žlabys su rašytoja Aurelija M. Balašaitiene (kairėje) ir LR Garbės konsule Ingrida Bubliene.

audringo fortissimo, jo nuostabiai miklūs pirštai glamonėte glamonėjo fortepijono klaviatūrą. Baigęs antrą repertuaro dalį, jis plojančiai publikai trumpai padėkojo ir pranešė toliau grosiąs Johann Brahms Opus 118 penkias pjeses. O rečitalį pianistas užbaigė F. Liszt sonata H-moll. Publikai audringai plojant, žavi Teresė Paškonytė jam įteikė puokštę gėlių.

Plojimams pasibaigus, Ingrida Bublienė pakvietė visus į parapijos svetainę. Buvo vaišinami nepaprastai gražiai paruoštomis vaisėmis, kava, originaliu nealkoholiniu gėrimu ir saldumynais.

Radusi progą su Andriumi pasikalbėti patyriau, kad jis į Filadelfiją atvyko 1994 metais, konkurse laimėjęs pilną ilgametę stipendiją, kuri ne vien padengia mokslo išlaidas, bet taip pat teikia kuklias lėšas pragyvenimui. Dvidešimt dviejų metų pianistas Andrius Žlabys studijuoja Filadelfijos prestižiniame Curtis muzikos institute. Kalbėdamas jis paminėjo Morkų

Mitrių, jam daug padėjusį Filadelfijos lietuvių.

Andrius pradėjo groti pianinu, vos sukakęs šešerių metų. Paūgėjęs jis baigė Čiurlionio Meno mokyklą Vilniuje ir, skatinamas šeimos bei ambicijos, dalyvavo Amerikoje paskelbtame konkurse, kuriam nusiuntė savo įgrotas garsines juostas. Su jomis susipažinus, Andrius buvo pakviestas dalyvauti konkurse ir laimėjo tą nepaprastai vertingą stipendiją.

A. Žlabio tėvų šeimoje vyrauja meilė muzikai, todėl ir jo sesutė yra dirigentė. Pasiilgęs savo Vilniuje gyvenančių artimųjų, jis kas pusmetį lankosi Lietuvoje ir joje koncertuoja.

Klyvlendo lietuviai muzikos mylėtojai dėkoja Ingridai Bublienei, kad ji surengė tokį estetinius jausmus sužadinsį vakarą ir sudarė progą susipažinti su bręstančiu, ambicingu ir talentingu Lietuvos pianistu. Linkime jam sėkmingos muziko karjeros.

NUOTAIKINGA GEGUŽINĖ

Rugsėjo 22 d. Klyvlendo Amerikos italų gegužinių patalpose Lietuvių namų vadovai vėl surengė tradicinę vasaros gegužinę. Į ją atvyko daugiau kaip keturi šimtai Lietuvių klubo narių ir svečių. Pasitaikė puiki, saulėta diena: nebuvo nei karščio, nei lietaus.

Erdviose, gražiose patalpose ir pievutėje aidėjo muzika. Prie įėjimo visus pasitiko "Taupos" kooperatyvo vedėjas Aleksas Spirikaitis su savo tarnautojais – Tadu Bartkumi ir Andriumi Belzinsku. Kiekvieną atvykusį jie apdovanojo "Taupos" emblema ir 15 darbo metų sukakties skaitline papuoštais bokalais. Už ilgų, puikiu maistu bei saldumynais apraustų stalų stovėjo patyrosios, viską nupirkusios ir paruošusios šeimininkės: Pau-

lina Mašiotienė, Vilija Striuna ir Jodi Apanavičienė, o šalimais miklūs jaunuoliai dalino kavą ir gėrimus. Muzika rūpinosi Vytautas Sasnauskas.

Lietuvių namų direktorius Algis Penkauskas lietu-

vių ir anglų kalbomis trumpu žodžiu pasveikino susirinkusius, padėkojo vaises paruošusioms šeimininkėms ir pavedė Vytautui Sasnauskui pravesti loteriją. Joje galima

(Nukelta į 12 p.)

"Taupos" darbuotojai Lietuvių klubo gegužinėje su šio kredito kooperatyvo veiklos 15-mečiui pažymėti skirta dovana – alaus bokalais. Iš kairės: vedėjas A. Spirikaitis ir A. Belzinskas.

J. Jasaičio nuotr.

Laiškai "Dirvai"

RŪPESČIAI DĖL LIETUVIŠKOJO PANTEONO ČIKAGOJE

Kodėl drįstu kapines vadinti lietuviškuoju panteonu? Pagal senovės graikus ir romėnus panteonu yra vadinama visų dievų šventykla. O šv. Kazimiero kapinės Čikagoje ir yra kaip tik neabejotinai vienintelė amžino poilsio vieta pasaulyje kur ilsisi lietuviai iš visų etnografinės Lietuvos vietovių. Ten ir aukštaičiai, ir žemaičiai, dzūkai ir suvalkiečiai, Vilniaus krašto žmonės ir visi kiti, kuriuos likimas išbloškė iš jų tėvynės ir pametė kitoje Atlanto pusėje. Apie juos ir turėtume rūpintis.

Neseniai vėl teko dalyvauti šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų savininkų draugijos susirinkime Lemonte ir išklausyti dabartinės valdybos vadovų pranešimų. Prisiminė seni laikai, kai maždaug prieš 30 metų naujasis Čikagos arkivyskupijos tuometinis valdytojas, kardinolas *Cody*, bandė įvesti naujoviškas, diecezijai ekonomiškai naudingesnes, bet lietuviams nepriimtinas laidojimo apeigas.

Tuomet su apmaudu patyrėme, kad velionį negalėsime laidoti tuojau, jį atlydėjusių artimųjų akivaizdoje, bet turėsime atiduoti karstą kapinių darbininkams, kurie, surinkus daugiau tokių karstų kitą dieną ar vėliau, juos išvežiotų į iš anksto paruoštas duobes ir be jokių paskutinių religinių apeigų tuos karstus įleistų į duobes. Maža to, kapinių administracijos nurodymu, patriotiškai lietuviškai užrašai ant kapų paminklų, išskyrus paimtuosius iš šv. Rašto, turėjo būti uždrausti. O žodis "*Lithuanian*" buvo visai išbrauktas iš kapinių oficialaus vardo.

Laimei, tiems arkivyskupijos potvarkiams lietuviai pasipriešino. Tačiau atskirų asmenų ar nedidelių grupių skundai nieko nepasiekė. Reikėjo imtis stipresnių žygių. Lietuvių bendruomenė nutarė sukurti specialų "Bendruomenės komitetą pasauliečių teisėms apsaugoti šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse", kurio pagrindiniu varikliu tapo Algis Regis, plačiai žinomas bekompromisinis kovotojas už lietuviybę.

Netrukus ryžtingasis A. Regis ir pradėjo rimtą veiklą. Dar prieš tų metų Vėlines (1967 m. spalio 22 d.) įvyko masinis kapų sklypų savininkų ir šiaip pasauliečių susirinkimas, kurio nutarimuose, tarp kitų, buvo ir tokie reikalavimai:

mūsų kapinės turi aptarnauti lietuviškų parapijų žmones, o taip pat ir visus lietuvių kilmės mirusiuosius, nežiūrint, kur jie gyveno;

laidojamieji įleidžiami į duobę tuojau pat šeimos ir dalyvių akivaizdoje;

artimieji (o ne administracija) parenka užrašus ant kapų paminklų;

informaciniai užrašai kapinėse turi būti ir lietuvių kalba.

Susirinkimas krepšėsi ir į lietuviškų parapijų klebonus ir visus lietuvių dvasiškius, prašydamas paramos šitoje kovoje. Laikinasis komitetas subūrė kapų savininkus ir įsteigė šią šiandien dar vis tebegyvuojančią šv. Kazimiero Lietuvių kapinių sklypų savininkų draugiją. Prasižėję gana malonaus nusiteikimo derybos su diecezijos kapinių administracija, bet vis tiek buvo jaučiama, kad administracija labiau rūpinosi savo pozicijos išlaikymu, o ne lietuviškų tradicijų puoselėjimu.

Algis Regis ir šiandien prisimena vieną iš administracijos dvasiškių atstovų šitaip atkirtus į jo prašymą: "Tai kokių tradicijų jūs čia reikalaujate?" Jam buvo atsakyta, kad norime dalyvauti mirusiojo laidojime visi jį atlydėjusieji, kartu su kunigu ir baigti su kapo pašventinimu. Diecezijos kunigas tada atšovė: "Kapinės kartą jau buvo pašventintos, tai kam čia reikia tą patį ir vėl kartoti?" Paklaustas, ar pakanka tik kartą nueiti į bažnyčią ir ar daugiau nėra reikalo tą patį vėl kartoti, nerado atsakymo.

Diecezijos pareigūnai vis kartojo, kad tas visas triukšmas – tai tik "mažumos" aspiracijos. Tam teiginiui atremti 1968 m. lapkričio 10 d. buvo sušauktas masinis labai įspūdingas bei tvarkingas susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 2,000 žmonių. Atvyko ir visų diecezijos kapinių direktorius *J. Philbin*. Mūsų teisių gynimo veiksniai tada suprato, kad jų laiškai ir visokie nutarimai paties kardinolo *John Cody* nepasiekia.

Proga susitikti su kardinolu pasitaikė viename visuomeniniame susirinkime, švenčiant prelato Antano Deksnio konsekravimą į vyskupus. Po kelių diplomatiškai neutralių pasisakymų, A. Regis rado progą pabandyti kardinolui paaiškinti lietuviams rūpimus kapinių reikalus. Iš to pokalbio paaiškėjo, kad kapinių administracija sten-

gėsi kardinolą laikyti nuošaly nuo tos problemos. Tačiau ir kardinolas, nors ir įdėmiai klausėsi ir elgėsi labai draugiškai, bet ir jam svarbiausi buvo arkivyskupijos biudžetiniai reikalai. O pajamos iš daugiau negu 30-ies katalikiškų kapinių buvo svarbus akstinas.

Komitetas, supratęs, kad jo pastangos grąžinti lietuviškai visuomenei krikščionišką laidojimo kultūrą, jau išsemtos, nutarė imtis drastiškesnių žygių – viešų demonstracijų Čikagos miesto centre. Tokios didingos demonstracijos įvyko 1971 m. gegužės 22 d. prie diecezijos pagrindinių administracinių pastatų *Chicago Ave.*, ir pasiekė milijonus amerikiečių įvairių žiniasklaidos žinybų pagalba. Reakcija, bendrai, buvo teigiama, ir iš amerikiečių ir iš katalikiškos lietuviškos spaudos pusės. Nors vyresnioji lietuvių dvasiškija jautė pareigą užtarti kardinolą, komitetas ir lietuviškoji visuomenė sulaukė nemažai padaršinių iš klebonų ir kunigų, nors tie pritarimai negalėjo būti vieši.

Dabar ypatingai malonu prisiminti, kad didysis Lietuvos visuomenininkas, politikas ir valstybininkas, kun. Mykolas Krupavičius suprato tos kovos reikšmę, ją spaudoje ir kitaip įvairiai rėmė ir net sutiko pats tapti šv. Kazimiero Lietuvių kapinių draugijos ir Bendruomenės komiteto "Garbės globėju".

Nepaisant viso to, diecezija nepajudėjo mūsų norima linkme. Komitetas tuomet atsargiai krepšėsi net į šv. Sosto Romoje įstaigas. Čia pagaliau ir pavyko, nes po kelių atvirų ir labai nuoširdžių pasikalbėjimų ir mūsų reikalo supratimo, Roma sugebėjo teigiamai paveikti Čikagos diecezijos valdytojus. Po kiek laiko buvo iškovoti esminiai laidojimo potvarkių pakeitimai. Jie buvo pritaikyti visoms jos valdžioje esančioms kapinėms:

atkurtos laidojimo apeigos ir karsto nuleidimas duobėn artimųjų akivaizdoje;

paminklų užrašai neberibojami vien šv. Rašto citatomis;

kapinių vardas perregistruotas į "Šv. Kazimiero Lietuvių kapines" arba "*St. Casimir Lithuanian Cemetery*". Deja, tas žodis "*Lithuanian*", vieną kartą nuo kapinių vartų prapuolęs, ir šiandien laukia savo grįžimo į jam priklausančią vietą.

Kiek supratau susirinki-

me, ir šiandieninė diecezijos kapinių administracija, nors jau kita, ir vėl pradeda užmiršti senus pažadus, pamažu atitrūkdama nuo senosios lietuvių kartos kapinių įsteigimo dedikacijos.

Ko mes turime bijoti ir reikalui atsiradus, vėl tęsti

savo pastangas? Ar diecezija vėl galvoja parduoti didelius dar laisvus kapinių plotus kitiems reikalams? Ar norės grąžinti seną ekonomiškai efektyvią laidojimo tvarką? O gal ištrins "*Lithuanian*" vardą net iš registracijos knygų?

(Pabaiga – kitame numeryje)

A.†A.

JULIJA KLIMAITIENĖ

po sunkios ligos mirė 1999 m. rugpjūčio 23 d. Velionė buvo gimusi 1924 m. sausio 4 d. Kudirkos Naumiestyje, Šakių apskrityje. Baigusi gimnaziją Šakiuose, dirbo vaikų darželio vedėja, tačiau 1944 m. buvo priversta pasitraukti į Vokietiją. Būdama gabi ir žingeidi mokslui, 1946 m. ji įstojo į medicinos fakultetą Hamburgo universitete. Vėliau tris metus tęsė medicinos studijas Gotingeno universitete. A.a. Julija, 1948 m. sukūrusi šeimą su Feliksu - Vytautu Klimaičiu, toliau tęsė studijas.

1950 m. abu su vyru atvyko į JAV. Pradžioje apsistojo Filadelfijoje, bet netrukus persikėlė į Klyvlendą. Čia išgyveno iki paskutinių savo gyvenimo dienų. Vyru pradėjus verslą, a.a. Julija daug jam talkino.

1983 m. šeimą ištiko skaudi nelaimė: žuvo jų sūnus Vidas.

Nežiūrint visų negandų, velionė buvo jautrios širdies, atsidavusi Dievui ir artimui. Daug aukojo įvairioms organizacijoms, padėjo giminėms ir draugams Lietuvoje. A.a. Julija ilgai išliks visų ją pažinojusių atmintyje.

Velionė palaidota Visų sielų kapinėse (prie Cleveland, OH) greta sūnaus Vido.

Nuliūdę liko vyras Feliksas-Vytautas, kiti giminės ir artimieji.

Išleidus Anapus

A.†A.

DR. JUOŽA GUDAUSKĄ

nuoširdžią ir gilią užuojautą velionio žmonai, kompozitorei GIEDRAI GUDAUSKIENEI ir vaikams DAINAI ir SAULIUI su šeimomis reiškia Cleveland, OH Nasvyčių gentis ir ainiai:

*Birutė Smetonienė
Antanas Smetona
Vytautas ir Cathy Smetona ir šeima*

*Jonas ir Regina Nasvyčiai
Edvardas ir Vilija Klimai ir šeima
Paulius ir Orva Nasvyčiai*

*Vytautas ir Mylita Nasvyčiai
Linas Nasvytis
Ingrida Nasvytytė
Arūnas Nasvytis ir šeima*

*Donatas ir Rimgailė Nasvyčiai
Arūnas ir Audra Bieliniai
Rūta McFadden*

*Mindaugas Nasvytis
Jonas ir Dalia Armonai
Algirdas ir Joan Nasvyčiai ir šeima
John ir Julija Kolibab ir šeima*

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banketas, minėjimas, koncertas.
- RUGSĖJO 11-12 d. – metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės Cuyahoga Community College, Parma, OH. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".
- RUGSĖJO 18 d., 9:00 v. ryto Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla pradeda naujus mokslo metus. Vaikų registracija Dievo Motinos parapijos svetainėje. Į priešmokyklinį skyrių priimami vaikai, kuriems iki rugsėjo 30 d. sukanka 4 metai. Pamokos vyks nuo 9:00 iki 12:30 val.
- Tėvų susirinkimas (su tėvų komitetu ir mokytojais) prasidės 9:15 v. r. svetainėje. Dalyvavimas privalomas bent vienam šeimos atstovui – tėvui arba motinai.
- RUGSĖJO 25 d. – "Vilungės" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skaučių "Židinys".
- SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.
- SPALIO 15 d. – Kauno mišraus choro "Kamertonas" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Pradžią – 7 v. v. Rengia *Cleveland, OH* lietuvių sambūris "Gija".
- SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras

"TĖVYNĖS GARSŲ" AUKSINIS JUBILIEJUS

Rugsėjo 11 d., 6:30 val. vakaro Klyvlendo (Cleveland, Ohio) Lietuvių namuose rengiamas "TĖVYNĖS GARSŲ" radijo valandėlių auksinio jubiliejaus minėjimas. Jo dalyviai bus vaišinami skaniais patiekalais. Veiks nemokamas baras, bus sveikinimai ir koncertinė dalis, skambės pramoginė ir šokių muzika.

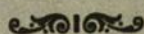
Stalus 10 asmenų arba vietas (po 30 dol. – asmeniui) užsisakykite pas **Danutę Dundurienę**: 17830 Windward Rd., Cleveland, OH 44119, tel. (216) 531-0284 arba **Albiną Bakūnienę**: 351 Blissfield Dr., Willowick, OH 44094, tel. (440) 943-5948.

Čekių rašykite "Tėvynės garsai" vardu. Atsiskaityti iki rugsėjo 1 d.

Komitetas

Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.

• SPALIO 30-31 d.d. – Ateitininkų metinė šventė.

VERTA APLANKYTI

• Rugsėjo 15 d. 8 v.v. – Kelionė Aliaskoje. Travelogue Alaska. Cleve Metroparkų pietinio foto klubo sueiga. Laukiame ir svečių. Broadview Center Bldg. 9543 Broadview Rd.

• Rugsėjo 16 d. 8:30 v.r. – 12:30 v.p.p. – Amerikos kovos su vėžiu draugijos seminaras: "Gyvybės apdraudimas, tvarkant palikimą". American Cancer Society: Creative Uses of Life Insurance in Estate Planning. Windows on the River Powerhouse at Nautica, 2000 Sycamore St. Tel. 216/241-1177.

• Rugsėjo 17 d. 7:30-10 v.v. – kino vakaras. Movie Night: Doctor Dolittle. North Chagrin Nature Ctr. Sunset Ln. iš Rt. 91 (SOM), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Rugsėjo 18 d. 9 v.r.-3 v.p.p. – Karolių kelionė. Tour de Necklace. Dviračių iskykla is South Chagrin Reserv. į North Chagrin Nature Ctr. Nuo Look About Lodge parking lot, Miles Rd. į rytus nuo Rt. 91 (SOM), Bentleyville. Registr. Tel. 440/248-2326.

• Rugsėjo 18 d. 1:30-3:30 v.p.p. – vėlyvos vasaros gėlės. Late Summer Wildflowers. Poros mylių iskykla. Brecksville Nature CTR. iš Rt. 82 (Chippewa Rd), Brecksville. Tel. 440/526-1012.

• Rugsėjo 19 d. 1-3 v.p.p. – iskykla palei Euclid Creek upelį. This Time With a Naturalist. Euclid Creek Reserv. Highland Picnic Area. Įvaž. iš Highland ar Green Rd. Tel. 440/473-3370.

• Rugsėjo 19 d. 2 v.p.p. – iskykla dviračiais vilkikų taku. Towpath Bike Tour. Ohio &

VERTA APLANKYTI

Sudarė Gerardas Juškėnas

Erie Canal Reserv. Rockside Rd. Trailhead. Registr. Tel. 216/206-1000.

• Rugsėjo 20 d. 10 v.r. – 3 mylių iskykla "Vasaros pa- baiga". Field of Flowers. South Chagrin Reserv. Jackson Field. Miles Rd. į rytus nuo Rt. 91 (SOM), Bentleyville. Tel. 440/247-7075.

• Rugsėjo 21 d. 10 v.r. – iskykla stebėti išskrendančias "monarch" peteliškes. Senior Seekers I. North Chagrin Nature Ctr. Sunset Ln. iš Rt. 91 (Som), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Rugsėjo 22 d. 4:30-8 v.v. – nemokamas senolių

(nuo 55 m.) vakaras Džiunglių pavilione. Senior Night in the Rain Forest. Cleve zoologijos sodas, 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500.

• Rugsėjo 24 d. 7-9 v.v. – iskykla rudens mėnulio pilnatyje. Fall Full Moon North Chagrin Reserv. Old Wilson Mills Rd. Parking Lot. Tel. 440/473-3370.

• Rugsėjo 25 d. 9-10:30 v.r. – nemokamas prostatos patikrinimas. Free Prostate Screening. Lutheran Hospital. 1730 West 25 th St. Clev. Registruotis tel. 216/363-2001.

SVEIKINAME SPORTININKUS!

Rugpjūčio 15 d. įvykusiose *Cleveland National City Triathlon* varžybose sėkmingai pasirodė trys vienos lietuvių šeimos nariai: Rimas, Dr. Raimundas ir Darius Šilkačiai. Šios varžybos susidėjo iš trijų rungčių: 1 kilometro plaukimas *Erie* ežere, 25 kilometrų lenktynės

dviračiais ir 5 kilometrų bėgimas. Rimas varžybose užėmė ketvirtą vietą savo amžiaus klasėje ir buvo 20-as bendroje įskaitoje, Dr. Raimundas buvo šeštas savo amžiaus klasėje, o Darius – trečias tarp savo bendraamžių. Jis net paminėtas "The Plain Dealer" laikraštyje. R. S.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access?

Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS | LIETUVA – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Žvirblienė

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

DIRVA

P. S. METRO – Į ODONTOLOGŲ PREZIDENTUS

Buvęs ilgametis Cuyahoga County Metro bei Highland View ligoninių direktorius Dr. Lenny Weiss ir jo vaišinga žmona Sandy, savo erdvioje, istorinėje Shaker Heights rezidencijoje

lėšų telkimo vakarą daktarui Patrick S. Metro, kandidatui į JAV Odontologų sąjungos prezidentus. Dr. P.S.Metro plačiai žinomas Amerikoje kaip puikiai dirbantis šios sąjungos 7-osios

apygardos patikėtinis. Išreikšdamas jam paramą, šiame vakare dalyvavo ir naujasis Ohio Odontologijos sąjungos prezidentas, Cleveland Case Western Reserve universiteto Odontologijos

mokyklos dekanas dr. Frank Williams. Atvyko ir lietuviams daug padėjęs vienas iš "Vilties partnerystės" (Partnership for Hope) pradininkų – Dr. Jerry Goldberg bei buvęs odontologijos mokyklos dekanas DeMarco.

Dr. L. Weiss ta proga taip pat sukviėtė buvusius Highland View ir Metro ligoninių odontologus stažuoto-

jus (tarp jų ir šio rašinio autorių) dalyvauti, paremiant Dr. P. Metro kandidatūrą.

Tikimės, kad palankūs atsiliepimai apie Dr. P. S. Metro nuaidės per Ameriką ir jis bus išrinktas Amerikos Odontologų sąjungos Prezidentu. Tai būtų neeilinė garbė ir mūsų miestui bei jo apylinkėms.

Dr. Viktoras Stankus

Lėšų telkimo vakaras Dr. P.Metro kandidatūrai paremti Dr. Lenny ir Sandy Weiss namuose. Iš kairės: ilgametis odontologijos direktorius Dr. Lenny Weiss, kandidatas į Amerikos Odontologijos sąjungos prezidentus Dr. Patrick Metro, Odontologijos mokyklos dekanas ir "Vilties partnerystės" narys Dr. J. Goldberg ir išrinktas Ohio odontologijos sąjungos prezidentu Dr. Frank Williams.

V. Stankaus nuotr.

Buvę Highland View ir Metro ligoninių odontologijos rezidentai su vakaro šeimininkais – Dr. Lenny ir Sandy Weiss.

NUOTAIKINGA GEGUŽINĖ

(Atkelta iš 9 p.)

laimėti televizorių, vaizduosčių rodymo aparatą ir "Taupos" 100 dolerių taupomąjį lakštą. Triukšmingais plovimais pasveikinus loterijos laimėtojus, po trumpos pertraukos Vilniaus "Lėlės" teatro ilgametė aktorė Onutė Pučkoriūtė, neseniai labai sėkmingai pasirodžiusi Texas valstijoje ir "Gijos" gegužinėje, suvaidino trumpą epizodėlį, pakartodama "Gijos" renginy matytą komedijėlę "Agė melagė".

Susirinkę svečiai ilgokai nesiskirstė, sužavėti draugiš-

kos ir jaukios nuotaikos, karta net pakildami pašokti.

Džiugu, kad Lietuvių namų vadovybė deda pastangas kaip galima ilgiau išlaikyti tas lietuviams taip reikalingas ir vertingas patalpas. Jose ne vien gardžiuojamės "Gintaro" valgyklos puikiais patiekalais ar praleidžiame poilsio vakarą bare, bet ir bet kuria proga pasinaudojame patogiomis ir gražiomis patalpomis, minėdami gimtadienius, švęsdami jubiliejus ar rengdami pokylius. Ilgai tegyvuoja Lietuvių namai!

"DIRVAI" AUKOJO

A.Basiulis, Redondo B., CA 35
A.Marchertas, Down. G., IL 25
V.Džigas, Omaha, NE 15
V.Ripškis, Evergreen P., IL 15
C.Rukuiža, Berwyn, IL 15
J.Bironas, Livonia, MI 10
R.Bistrickas, Willowick, OH 10
S.Dubauskas, Clarendon, IL 10
L.Karpavičius, Miami B., FL 10
A.Stungys, Kirtland, OH 10
I.Verbyla, Cleveland, OH 10
A.Smelstorius, Euclid, OH 10

A.Masčinskas, Lakew., OH 5
B.Valiukėnas, Dearborn, MI 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Išnuomojamas butas
su 2 miegamaisiais
kambariais
(apie 1000 kv. pėdų
plotu). Skambinkite:
Jurgiui Šembergui
tel. (216) 486-4429.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

XXXXXXXXXXXX

KVIEČIAME

VISUS

I

TAUPA!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena tauporąoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
telkianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje.
Didelė alkštė automobiliams pastatyti.